

مشخصات کلی، تعداد واحدها، عناوین دروس و
سرفصل‌های رشته سطح ۳

تعلیم و تربیت اسلامی

معاونت آموزش
گروه علمی تعلیم و تربیت اسلامی
مرداد ماه ۱۳۹۷

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

مقدمه:

موضوع تعلیم و تربیت، از موضوعات بسیار مهم و کلیدی در معارف دین اسلام است، به گونه‌ای که به عنوان هدف بعثت نبی مکرم اسلام (ص) معرفی شده است: «هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمِّيِّينَ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَ يُزَكِّيهِمْ وَيُعَلِّمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ» «اوست خدایی که به میان مردمی بی کتاب پیامبری از خودشان مبعوث داشت تا آیاتش را بر آنها بخواند و آنها را پاکیزه سازد و کتاب و حکمتشان بیاموزد. اگر چه پیش از آن در گمراهی آشکار بودند». (جمعه/۲)

سیاست‌های نظام مقدس جمهوری اسلامی که برگرفته از معارف و آرمان‌های اسلام عزیز است نیز همین هدف را دنبال می‌کند، و تأکیدات بنیانگذار آن، حضرت امام خمینی (ره)، و نیز رهبر فرزانه انقلاب حضرت آیت الله خامنه‌ای (مدظله)، بر پیگیری و تحقق همین آرمان بوده و هست. رسیدن به این هدف والا مستلزم شناخت راه، و درست پیمودن مسیر است. تعلیم و تربیت اسلامی از علومی است که زمینه حرکت به سوی این هدف مقدس را فراهم کرده، مسیر درست را به ما نشان می‌دهد.

ماده ۱: عنوان رشته

عنوان رشته، تعلیم و تربیت اسلامی است.

ماده ۲: تعریف

سطح سه تعلیم و تربیت اسلامی، اولین مقطع از این رشته است که خواهران طلبه در آن، ضمن آشنایی با مکاتب، مبانی و مسائل مختلف تعلیم و تربیت به عنوان یک علم، به فراگیری فلسفه، مبانی، اهداف، اصول و روش‌های تعلیم و تربیت اسلامی به طور خاص می‌پردازند و با منابع تعلیم و تربیت اسلامی و نیز شیوه‌های برداشت مباحث مختلف تربیتی از متون دینی و نیز روش‌های مشاوره آشنا می‌شوند، و پس از احراز توان علمی و مهارت عملی موفق به دریافت دانشنامه این رشته می‌شوند.

ماده ۳: ضرورت

۱. تعلیم و تربیت اسلامی، هم زمینه‌های خودسازی و خودشکوفایی و تزکیه نفس را برای خود انسان فراهم می‌کند و هم چگونگی تأثیر در دیگران و شکوفاسازی استعدادهای آنان در ابعاد مختلف را به ما می‌آموزد.
۲. از منظر معارف دینی، وظیفه اصلی بانوان، تربیت و سازندگی انسان است.

۳. از آنجاکه تبیین و معرفی نظام تعلیم و تربیت اسلامی، وظیفه حوزه‌های علمیه است بنابراین ایجاد رشته تعلیم و تربیت اسلامی زمینه‌شناسایی و معرفی این نظام و نیز تربیت نیروهای توانمند و آشنا با نظام تربیتی اسلام را فراهم می‌نماید.

۴. عرصه تعلیم و تربیت کشور نیازمند به حضور طلاب و فضلاء آگاه، مجرب و کاردان در حوزه تعلیم و تربیت اسلامی است. تأکیدات امام خمینی «قدس سره» و مقام معظم رهبری بر حضور تأثیرگذار حوزه‌های علمیه در عرصه تعلیم و تربیت کشور به طور عام، و تأکید خاص ایشان بر توجه به تعلیم و تربیت اسلامی بانوان، ضرورت امر را دو چندان می‌کند.

۵. امروزه مکاتب فکری و اعتقادی غربی، هر یک با نگاه خاصی به موضوع تربیت توجه کرده و نظام خاصی از تربیت ارائه می‌دهند که در جامعه ما نیز نفوذ کرده‌اند. برای مقابله با این هجوم و نفوذ، خلأ وجود یک نظام تربیتی مبتنی بر معارف اسلامی احساس می‌شود.

ماده ۴: اهداف

۱. تقویت مبانی اخلاقی و تربیتی و ایجاد زمینه تعالی اخلاقی و معنوی؛
۲. توسعه و تعمیق شناخت نسبت به مباحث تعلیم و تربیت بر مبنای آموزه‌های اسلامی؛
۳. ایجاد توان فهم و زمینه‌استنباط مباحث تربیتی از منابع اسلامی؛
۴. ایجاد توان تدریس مباحث تعلیم و تربیت اسلامی در مقطع پیشین؛
۵. تقویت توان هدایت امور آموزشی و فرهنگی در مراکز آموزشی؛
۶. تقویت توان مشاوره و پاسخ‌گویی به پرسش‌ها، شبهات اخلاقی و تربیتی و مسائل خانواده؛
۷. تقویت توان تحقیق در مباحث تعلیم و تربیت اسلامی؛
۸. تربیت طلاب مستعد برای ورود به مقاطع بالاتر رشته‌های مرتبط.

ماده ۵: سیاست‌ها

۱. تکیه بر آموزش محورها و موضوعات اصلی گرایش؛
۲. تأکید بر توسعه‌ی آموزش‌های پژوهش محور؛
۳. تأکید بر بهره‌گیری از روش‌های کارآمد آموزشی؛
۴. تأکید بر استفاده از متون اسلامی و اهتمام بر درک و به‌کارگیری آنها؛
۵. تأکید بر نقش محوری زن در تحکیم خانواده در کلیه‌ی امور آموزشی و پژوهشی؛
۶. توجه به ویژگی‌های بانوان در برنامه‌های آموزشی، پژوهشی و تربیتی؛

۷. شناسایی استعداد‌های ویژه جهت تصدی امور مشاوره، تبلیغ، تدریس و مدیریت؛

۸. اهتمام بر آشنایی با سایر مکاتب تربیتی با تاکید بر تمایز مکتب تربیتی اسلام؛

۹. تاکید بر شناخت مسائل جنسیتی مرتبط با رشته

ماده ۶: نظام آموزشی

نظام آموزشی این رشته، نیم سالی، واحدی است. طول دوره، بدون احتساب پایان نامه، حداقل شش و حداکثر هشت نیم سال است.

ماده ۷: شرایط پذیرش

۱. احراز صلاحیت‌های عمومی (اعتقادی، سیاسی) و اخلاقی؛

۲. داشتن مدرک سطح ۲؛

۳. کسب امتیاز لازم در آزمون ورودی و مصاحبه علمی؛

۴. احراز صلاحیت‌های شخصیتی؛

ماده ۸. عناوین و مشخصات کلی دروس

محورهای دروس

عنوان واحد	تعداد واحد
دروس عمومی	۳۰
دروس تخصصی (با احتساب پایان نامه)	۷۰
تعداد کل واحدها	۱۰۲

۱. دروس عمومی

ردیف	نام درس	تعداد واحد	اهداف
۱	فقه ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۱۲	شناخت استدلالی مسائل مهم فقه و آشنایی با روش‌های استدلال فقهی
۲	اصول ۱ و ۲ و ۳ و ۴	۸	شناخت مباحث مهم اصولی و مورد نیاز در فهم مباحث تربیتی
۳	تفسیر قرآن ۱ و ۲	۴	تفسیر ترتیبی آیات اخلاقی و تربیتی قرآن
۴	عقاید خاص شیعه ۱ و ۲	۴	تبیین استدلالی امامت و مباحثی مانند انتظار، تقیه، بداء، رجعت، شفاعت و توسل
۵	تجزیه و ترکیب	۲	تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو
	جمع واحدها	۳۰	

۲. دروس تخصصی

ردیف	نام درس	واحد	اهداف
۱.	برنامه ریزی درسی	۲	آشنایی مقدماتی با مبانی، اصول، روش ها و مدل های برنامه ریزی درسی
۲.	بهداشت روانی	۲	آشنایی با عوامل زمینه ساز بیماری های روانی، ناهنجاری های تربیتی و اخلاقی و شناخت عوامل و روش های پیشگیری از بیماری های روانی و ناهنجاری ها
۳.	تربیت اخلاقی	۲	آشنایی با مبانی، اصول و شیوه های تربیت اخلاقی و روشهای تهذیب و تزکیه
۴.	تعلیم و تربیت تطبیقی	۲	آشنایی با مسائل و موضوعات اصلی تعلیم و تربیت در نظام های آموزشی و نیز ادیان ابراهیمی و مقایسه اشتراکات و افتراقات آنها
۵.	تعلیم و تربیت در صحیفه سجاده	۲	آشنایی با متن صحیفه سجاده و متون دعایی و چگونگی برداشت مباحث و موضوعات تربیتی از آنها
۶.	تعلیم و تربیت در قرآن (۱)	۲	آشنایی با مبانی و اهداف و عوامل تعلیم و تربیت در قرآن
۷.	تعلیم و تربیت در قرآن (۲)	۲	آشنایی با اصول و روش ها و مراحل تعلیم و تربیت در قرآن
۸.	تعلیم و تربیت در نهج البلاغه	۲	آشنایی با متن نهج البلاغه و چگونگی برداشت مباحث و موضوعات تربیتی از آن
۹.	جنسیت و تعلیم و تربیت	۲	آشنایی با تفاوت های روانشناختی زن و مرد و ظرفیت ها و نقش های تربیتی هر کدام و محتوای تربیتی برای هر یک
۱۰.	روانشناسی اجتماعی	۲	آشنایی با عوامل اجتماعی و نقش آنها در شکل دهی و هدایت رفتار فرد، و نیز چگونگی شکل گیری و تغییر رفتار در مناسبات بین فردی و گروهها و نهادهای اجتماعی و نیز فرایند اجتماعی شدن
۱۱.	روانشناسی تربیتی	۲	آشنایی با نظریه ها و فرایند یاد گیری، ویژگیهای روان شناختی فراگیر، کسب توانایی لازم برای اجرای فرایند تعلیم و تربیت و شیوه ی حل مشکلات فراگیران در فرایند تعلیم و تربیت
۱۲.	روانشناسی شخصیت	۲	آشنایی با اصول، مبانی، و نظریه های شخصیت با تاکید بر نظریه های شخصیت سالم و کامل
۱۳.	روش تحقیق پیشرفته (کارگاه پایان نامه نویسی)	۲	آشنایی تخصصی و عملی با پایان نامه نویسی
۱۴.	روش های تحقیق در علوم تربیتی	۱	آشنایی با روشهای مختلف پژوهش به خصوص در حوزه علوم تربیتی
۱۵.	روش های تغییر و اصلاح رفتار	۲	آشنایی با فنون و روش های تغییر و اصلاح رفتار
۱۶.	زبان تخصصی ۱ و ۲	۴	آشنایی با متون و اصطلاحات تخصصی زبان انگلیسی در حوزه تعلیم و تربیت و ایجاد توان فهم و بهره گیری از آنها
۱۷.	سنجش و ارزشیابی در علوم تربیتی	۲	آشنایی با مفاهیم، اصول، روشها و فنون انواع سنجش و اندازه گیری در تعلیم و تربیت و فراگیری چگونگی انجام آن
۱۸.	سیر آرای تربیتی اندیشمندان	۲	آشنایی با نظریه ها و آراء تربیتی علماء و اندیشمندان مسلمان با تاکید بر طبقه بندی

آنها بر اساس ادوار، مکاتب و گرایشهای تربیتی		مسلمان	
آشنایی با متون عربی معاصر در حوزه تعلیم و تربیت و ایجاد توان فهم و بهره گیری از آنها	۲	عربی معاصر	۱۹.
آشنایی فلسفی با نفس و شناخت ظرفیت ها و قوای آن	۲	علم النفس	۲۰.
آشنایی با رابطه فقه و تربیت و بررسی مسائل تربیتی در فقه مثل احکام فقهی کودک و نوجوان و بررسی نقش و آثار تربیتی آنها	۲	فقه تربیتی	۲۱.
آشنایی با مسائل اساسی فلسفه اخلاق، رویکرد ها و مکتبهای اخلاقی، ارزش شناسی و نیز مطالعات تطبیقی در فلسفه اخلاق	۲	فلسفه اخلاق	۲۲.
آشنایی با فلسفه ها و مکتب های تربیتی در غرب و جهان اسلام (با تاکید بر هستی شناسی، انسان شناسی، معرفت شناسی و ارزش شناسی)	۲	فلسفه تعلیم و تربیت	۲۳.
کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مدیریت آموزشی و برنامه ریزی درسی و ایجاد توان بکار گیری آن	۳	کارگاه عملی مدیریت آموزشی و برنامه ریزی درسی	۲۴.
کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مشاوره خانواده و ایجاد توان بکار گیری آن.	۳	کارگاه عملی مشاوره خانواده	۲۵.
کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مشاوره کودک و ایجاد توان بکار گیری آن	۲	کارگاه عملی مشاوره کودک	۲۶.
کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مشاوره نوجوان و ایجاد توان بکار گیری آن	۲	کارگاه عملی مشاوره نوجوان	۲۷.
بکارگیری فنون و تکنیک های تحقیق و ایجاد توان و آمادگی برای تدوین پایان نامه	۱	کارورزی تحقیق	۲۸.
آشنایی با متون اصیل اخلاقی به زبان عربی و ایجاد توان فهم و بهره گیری از آنها	۲	متون برگزیده اخلاقی	۲۹.
آشنائی دانش پژوه با چگونگی کمک به تسهیل پیشرفت تحصیلی در رفع موانع و مشکلات ونحوه هدایت تحصیلی به صورت نظری و عملی	۲	مشاوره تربیتی و تحصیلی	۳۰.
بررسی علمی نهاد خانواده با توجه به مبانی و ارزشهای اسلامی و آشنائی با خانواده و مراحل تکامل آن، آسیب شناسی خانواده و خانواده درمانی	۴	مشاوره خانواده (۱) و (۲)	۳۱.
آشنایی با مؤلفه ها، ارکان و محورهای تعلیم و تربیت اسلامی	۲	نظام تعلیم و تربیت اسلامی	۳۲.
ارائه پژوهشی جامع همراه با نقد و بررسی در یکی از موضوعات آموزشی و تربیتی	۴	رساله علمی	۳۳.
	۷۲	تعداد کل واحدهای تخصصی	

۳. دروس جبرانی:

جدول پیشنهادی های دروس تخصصی برنامه سطح سه تعلیم و تربیت اسلامی			
(مخصوص دارندگان مدرک سطح ۲ عمومی که دروس گرایشی سطح ۲ را نگذرانده اند و از طریق آزمون ورودی و مصاحبه پذیرش می شوند)			
ردیف	نام درس	واحد	اهداف
۱.	اصول و روش های مشاوره و راهنمایی	۲	آشنایی با اصول، روشها و فنون مشاوره و راهنمایی و کسب مهارتهای عملی ضروری برای انجام راهنمایی و مشاوره
۲.	انسان شناسی در اسلام	۲	آشنایی اجمالی با مکاتب و دیدگاه های مختلف در باره انسان و انسان کامل، و آشنایی تفصیلی با انسان شناسی از منظر اسلام (البته با نگاه تربیتی)
۳.	روانشناسی رشد (۱)	۲	آشنایی با مبانی و اصول رشد کودک در ابعاد مختلف و چگونگی بکار گیری آنها در تربیت
۴.	روانشناسی رشد (۲)	۲	آشنایی با مبانی و اصول رشد نوجوان و جوان در ابعاد مختلف و چگونگی بکار گیری آنها در تربیت
۵.	سیره تربیتی معصومین (ع)	۲	آشنایی با ابعاد مختلف تربیت در سیره و سنت پیامبر (ص) و ائمه معصومین علیهم السلام
۶.	مبانی و نظریه های مشاوره و راهنمایی	۲	آشنایی با مبانی و نظریه های مشاوره و راهنمایی
۷.	مدیریت و برنامه ریزی آموزشی	۲	آشنایی با نظریه ها و اصول مدیریت و برنامه ریزی و کاربرد آنها در مدیریت و برنامه ریزی آموزشی
۸.	مسائل جوانان و نوجوانان	۲	آشنایی با مسائل و مشکلات جوان و نوجوان و چگونگی حل آنها
تعداد کل واحدهای پیشنهادی		۱۶	

توضیح: قابل ذکر است که این پیشنهادها مربوط به دروس تخصصی رشته است. جدول دیگری از پیشنهادی های دروس حوزوی نیز وجود دارد که مخصوص ورودیهای دانشگاهی است و از طریق معاونت آموزش برای کل رشته ها ابلاغ شده است. کسانی که از دانشگاه و از رشته های غیر مرتبط با تعلیم و تربیت وارد شده اند باید هر دو نوع از پیشنهادی ها را بگذرانند.

سر فصل دروس

مشکر

عنوان درس: فقه استدلالی (۱)

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: شناخت استدلالی احکام نکاح و طلاق

سرفصلها:

- ❖ متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی (استاد ایروانی)
  - ❖ محدوده درس: کتاب نکاح، و طلاق تا اول بحث اقسام طلاق
  - ❖ از کتاب طلاق: همه مستندات بخش (حقیقة الطلاق) و (بخش شرائط صحة الطلاق) حذف می باشد.
- روش تدریس:** تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

تذکره: توصیه می شود استاد محترم علاوه بر متن خوانی و واکاوی زوایای مختلف آن، از دیدگاه‌های دیگر جهت غنای بحث بهره گیری نماید.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۶		۲			۲

منابع اصلی:

- ۱- مسالک، شهید ثانی
- ۲- شرح لمعه، شهید ثانی
- ۳- شرایع الاسلام، محقق حلی
- ۴- فقه الامام الصادق، محمد جواد مغنیه.

عنوان درس: فقه استدلالی (۲)

پیشنیاز/همنیاز: فقه ۱

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۳

هدف: شناخت استدلالی مسائل مربوط به طلاق و حدود

سرفصلها:

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی (استاد ایروانی)

محدوده درس: کتاب طلاق از اقسام طلاق به بعد و کتاب حدود

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

تذکره: توصیه می شود استاد محترم علاوه بر متن خوانی و واکاوی زوایای مختلف آن، از دیدگاه های دیگر جهت غنای بحث بهره گیری نماید.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	۱۶		۲			۲

منابع اصلی:

- ۱- مسالک، شهید ثانی
- ۲- شرح لمعه، شهید ثانی
- ۳- شرایع الاسلام، محقق حلی
- ۴- فقه الامام الصادق، محمد جواد مغنیه.

عنوان درس: فقه استدلالی (۳)

پیشنیاز/همنیاز: فقه ۲ و ۱

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۳

هدف: شناخت استدلالی احکام مربوط به جهاد، ضمان، صلح، قرض، ودیعه، عاریه و ارث

سر فصلها:

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی (استاد ایروانی)
محدوده درس: کتاب جهاد، ضمان، صلح، قرض، ودیعه، عاریه و ارث

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

تذکر: توصیه می شود استاد محترم علاوه بر متن خوانی و واکاوی زوایای مختلف آن، از دیدگاه‌های دیگر جهت غنای بحث بهره گیری نماید.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	۱۶		۲			۲

منابع:

- ۱- مسالک، شهید ثانی
- ۲- شرح لمعه، شهید ثانی
- ۳- شرایع الاسلام، محقق حلی
- ۴- فقه الامام الصادق، محمد جواد مغنیه.

عنوان درس: فقه استدلالی (۴)

پیشنیاز/همنیاز: فقه ۱ و ۲ و ۳

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۳

هدف: شناخت استدلالی احکام مربوط به

سر فصلها:

متن درسی: دروس تمهیدیه فی الفقه الاستدلالی (استاد ابروانی)
محدوده درس: کتاب یمین و نذر، عهد، وصیت، وقف، لقطه، اطعمه و اشربه و دیات

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

تذکره: توصیه می شود استاد محترم علاوه بر متن خوانی و واکاوی زوایای مختلف آن، از دیدگاه های دیگر جهت غنای بحث بهره گیری نماید.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	۱۶		۲			۲

منابع:

۱. مسالک، شهید ثانی
۲. شرح لمعه، شهید ثانی
۳. شرایع الاسلام، محقق حلی
۴. فقه الامام الصادق، محمد جواد مغنیه.

عنوان درس: اصول فقه ۱

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: شناخت تفصیلی از کلیات علم اصول و معنای حرفی

سرفصلها:

متن درسی: اصول فقه مرحوم مظفر
محدوده درس: از ابتدای کتاب تا اول بحث عام و خاص به استثنای مبحث ۸ و ۹ و ۱۰ و ۱۲ از مقدمه و به استثنای باب اوامر و نواهی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ، استفاده از شیوه نموداری)

شایسته است که استاد محترم به ارتباطی که برخی مباحث اصولی با علوم دیگر دارد، اشاره نموده و تفصیل آن را به صورت تحقیق یا کنفرانس به دانش‌پژوه واگذار کند. همچنین برخی از مباحث اصولی که در تعلیم و تربیت کاربرد دارد را مطرح نماید.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۴		۳			۳

منابع:

- ۱- دروس فی علم الاصول، شهید صدر
- ۲- مناهج الوصول، امام خمینی ره
- ۳- کفایه الاصول، محقق خراسانی
- ۴- فوائد الاصول، محقق نائینی
- ۵- موسوعه، محقق خوئی ره
- ۶- بحوث فی علم الاصول (تقریرات درس شهید صدر)، هاشمی شاهرودی

عنوان درس: اصول فقه ۲

پیشنیاز/همنیاز: اصول ۱

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: شناخت تفصیلی از مباحث اصول

سر فصلها:

متن درسی: اصول فقه مرحوم مظفر
محدوده درس: از بحث عام و خاص تا اول بحث غیر مستقلات عقلیه منهای
بخشی از المسئلة الرابعة مبحث مطلق و مقید: از اول «ثم ان لهم اصطلاحين
آخرين» تا اول المسئلة الخامسة

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

شیوه ارزشیابی						
پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۴		۳			۳

منابع:

- ۱- دروس فی علم الاصول، شهید صدر
- ۲- فوائد الاصول، محقق نائینی
- ۳- مصباح الاصول، محقق خوئی
- ۴- بحوث فی علم الاصول (تقریرات درس شهید صدر)، هاشمی شاهرودی
- ۵- انوار الهدایه، امام خمینی

عنوان درس: اصول فقه ۳

پیشنیاز/همنیاز: اصول ۱ و ۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: شناخت تفصیلی از مباحث اصول

سر فصلها

متن درسی: اصول فقه مرحوم مظفر

محدوده درس: از ابتدای مباحث حجت تا آخر حجیت ظهور منهای مقدمه ۱۰ تا ۱۵ و بحث اجماع

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۴		۳			۳

منابع:

- ۱- دروس فی علم الاصول، شهید صدر
- ۲- فوائد الاصول، محقق نائینی
- ۳- مصباح الاصول، محقق خوئی
- ۴- بحوث فی علم الاصول (تقریرات درس شهید صدر)، هاشمی شاهرودی
- ۵- انوار الهدایه، امام خمینی

عنوان درس: اصول فقه ۴

پیشنیاز/همنیاز: اصول ۱ و ۲ و ۳

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: شناخت تفصیلی از مباحث

سرفصلها

متن درسی: اصول فقه مرحوم مظفر
محدوده درس: مبحث قیاس (باب ثامن) و تعادل و تراجم

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۴		۳			۳

منابع:

- ۱- دروس فی علم الاصول، شهید صدر
- ۲- فوائد الاصول، محقق نائینی
- ۳- مصباح الاصول، محقق خوئی
- ۴- بحوث فی علم الاصول (تقریرات درس شهید صدر)، هاشمی شاهرودی
- ۵- انوار الهدایه، امام خمینی

عنوان درس: تفسیر ۱

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: هدف: آشنایی با اصول و روشهای فهم و تفسیر آیات و روش برداشت از آیات، آشنایی با تفسیر ترتیبی و موضوعی، آشنایی با محتوای تربیتی آیات و سور.

سرفصلها:

الف) کلیات و مفاهیم

- کلیات: زبان قرآن، امکان فهم قرآن، تفسیر به رأی، منابع و علوم مورد نیاز مفسر، روش شناسی تفسیر تربیتی (بطن گیری)

- مفهوم شناسی: اصول قواعد تفسیر، تاویل، روش، تفسیر، بطن.

- پیش فرض ها: وحیانی بودن الفاظ، تحریف ناپذیری، اعجاز قرآن.

ب) قواعد تفسیر

- قاعده اول: قرائت واقعی و لزوم در نظر گرفتن آن:

۱- راه دستیابی به قرائت صحیح. ۲- تواتر قرائت کنونی

- قاعده دوم: توجه به مفاهیم کلمات در زمان نزول:

۱. آگاهی از مفاد واژگان قرآن، ۲. به دست آوردن معانی واژه‌ها با توجه به فرهنگ زمان نزول، ۳.

اکتفا نکردن به معانی ارتكازی، ۴. در نظر گرفتن همه معانی، ۵. فرق نهادن میان معانی حقیقی و مجازی، ۶. حقیقت قرآنی، ۷. حمل لفظ بر معانی متعدد.

- قاعده سوم: لزوم توجه به قرائن:

۱. مقصود از قرائن، ۲. دلیل لزوم توجه به قرائن، ۳. اقسام قرائن، ۴. موارد کاربرد قرائن معینه و

صارفه در الفاظ مشترک.

- قاعده چهارم: قرائن پیوسته لفظی سیاق:

۱- معنای سیاق: الف) اهمیت نقش سیاق از دیدگاه دانشمندان، ب) ملاک قرینه بودن سیاق،

۲- انواع سیاق: الف) سیاق کلمات، ب) سیاق جمله‌ها، ج) سیاق آیات،

۳- شرائط تحقق سیاق: الف) ارتباط صدوری یا پیوستگی در نزول، ب) ارتباط موضوعی،

۴- راه‌های شناخت سیاق، ۵- سیاق مشکوک، ۶- اصالت سیاق.

- قاعده پنجم: قرائن ناپیوسته لفظی: قرآن و روایات:

۱- آیات دیگر قرآن، ۲-دلیل قرینه بودن روایات، انواع روایات.

- قاعده ششم: قرائن پیوسته غیر لفظی (۱): فضای نزول:

۱- سبب نزول، ۲- شأن نزول، قرینه بودن شأن نزول، ۳- فرهنگ زمان نزول، ۴- زمان و مکان

نزول، لزوم بررسی موارد فضای نزول، ۵- مخصص نبودن فضای نزول.

- قاعده هفتم: قرائن پیوسته غیر لفظی (۲): فضای سخن:

۱. ویژگیهای گوینده سخن، میزان تأثیر ویژگیهای گوینده سخن در فهم کلام، ۲. ویژگیهای

مخاطب، ۳. ویژگیهای موضوع سخن، ۴. «مقام» سخن، ۵. لحن کلام.

- قاعده هشتم: جری و تطبیق

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	۱۶		۲			۲

منابع اصلی:

۱) روش تفسیر قرآن: حجت الاسلام و المسلمین محمود رجبی

۲) روش شناسی تفسیر قرآن: حجت الاسلام و المسلمین علی اکبر بابایی و دیگران

منابع فرعی:

۱. قواعد التفسیر الشیعه و السنه: فاخر میبدی

۲. مبانی و روش تفسیر قرآن: قرآن عمید زنجانی

۳. قواعد تفسیر: علی اکبر بابایی

۴. مبانی و روشهای تفسیر: محمد کاظم شاکر

۵. مبانی و قواعد تفسیر (منطق تفسیر ۱): محمد رضا رضایی اصفهانی

۶. التیسیر فی قواعد علم التفسیر: محیی الدین محمد بن سلیمان الکافیجی

۷. روش شناسی تفسیر قرآن: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه

۸. قرآن شناسی جلد ۲: آیت الله مصباح یزدی

۹. کیف تفهم القرآن: محمدرضا حسینی

۱۰. زبان فهم قرآن: سعیدی روشن

عنوان درس: تفسیر (۲)

پیشنیاز/همنیاز: تفسیر ۱

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: آشنایی با اصول و روشهای فهم و تفسیر آیات و روش برداشت از آیات، آشنایی با تفسیر ترتیبی و موضوعی، آشنایی با محتوای تربیتی آیات و سور.

سرفصلها:

- معرفی تفاسیر قرآن
- بیان روش ها و شیوه های برداشت از آیات
- تفسیر آیاتی از سوره های یوسف، نور، حجرات و لقمان از تفسیر المیزان و بیان نکات تربیتی آنها.
- طلاب موظفند در کنار این متن ، به تفاسیر تبیان ، جوامع الجامع و نمونه مراجعه نمایند.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ، یا مشارکتی)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	۱۶		۲			۲

منابع اصلی:

تفسیر المیزان، علامه طباطبایی ره

منابع فرعی:

۱. تفسیر نمونه، آیت الله مکارم و همکاران

۲. تفسیر جوامع الجامع، طبرسی

عنوان درس: عقاید خاصه (۱)

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: تقویت و تحکیم مبانی اعتقادی شیعه، آشنایی با شبهات اعتقادی و شیوه پاسخ دهی به آن ها

سر فصلها:

۱. کلیات (شیعه شناسی (مفهوم لغوی و اصطلاحی)
۲. خداشناسی
  - معنا شناسی توحید و شرک
  - مراتب توحید و شرک
  - ملاک توحید و شرک
  - مصادیق و فروع مسئله توحید و شرک (توسل، شفاعت، تبرک، زیارت قبور، بناء برقبور، نماز و دعا در کنار قبور، سوگند به غیر خدا، برگزاری میلاد و وفیات اولیاء الله)
  - حقیقت سنّت
  - حقیقت بدعت
  - ملاک بدعت
  - اقسام بدعت
  - ایمان و کفر (بررسی مسئله تکفیر و رویکرد اسلام در قبال آن)
  - تنزیه صفات و نفی تجسیم و تفویض
  - امر بین الامرین و نفی جبر و تفویض
  - بداء
۳. نبوت
  - ایمان آباء و اجداد پیامبر اکرم صلی الله علیه واله و امیر المومنین علیه السلام
  - قرآن (اعجاز و تحریف ناپذیری آن)
۴. معاد
  - حیات برزخی
۵. برخی از فروع فقهی مورد اختلاف
  - اذان (شهادت به ولایت ، بررسی عبارت حی علی خیر العمل و الصلاه خیر من النوم)
  - وضو
  - خمس
  - سجده بر مهر

- تقيه
- جمع بين دو نماز
- لعن (فلسفه ، ادله و تفاوت آن با سبّ)
- نذر و قربانی

خاتمه: تاريخ پيدائش شيعه و نقد آرا مخالف.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ، یا مشارکتی)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۶		۲			۲

منابع:

۱. اضاء علی عقاید الشیعه و تاریخهم، جعفر سبحانی
۲. شرح عقائد الأمامیه، محمد جمیل حمّود
۳. نفحات الازهار فی خلاصه عبقات الانوار، سید علی حسینی میلانی
۴. آیین و هابیت، جعفر سبحانی
۵. المراجعات، الامام عبدالحسین شرف الدین
۶. دور اهل بیت، شهید محمد باقر حکیم
۷. فی رحاب اهل البيت، علی اسلامی
۸. النص والاجتهاد، الامام عبدالحسین شرف الدین

عنوان درس: عقاید خاصه (۲)

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: تقویت و تحکیم مبانی اعتقادی شیعه، آشنایی با شبهات اعتقادی و شیوه پاسخ دهی به آن ها

سرفصلها:

۱. امامت
  - حقیقت امامت
  - ضروت و اهداف امامت
  - صفات امام علیه السلام (عصمت، افضلیت، علم غیب، ولایت تکوینی)
  - راه تعیین و شناخت امام علیه السلام
۲. اهل بیت علیهم السلام
  - مقام و جایگاه اهل بیت علیهم السلام
  - وجوب محبت و مودت نسبت به اهل بیت علیهم السلام
  - مصادیق اهل البیت علیهم السلام
  - حضرت زهرا سلام الله علیها (منزلت، عصمت، مصحف فاطمه و...)
۳. امام مهدی علیه السلام (تولد و نسب، طول عمر، غیبت)
  - ۴. رجعت
    - حقیقت رجعت
    - امکان و وقوع رجعت
    - رجعت و تناسخ
    - زمان رجعت (رجعت صغری و کبری)
    - رجعت کنندگان
۵. عدالت صحابه
۶. حکم مخالفین
۷. غلو

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ، یا مشارکتی)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۶		۲		۲	

منابع :

١. اضواء على عقايد الشيعة و تاريخهم، جعفر سبحانى
٢. شرح عقائد الأماميه، محمد جميل حمّود
٣. نفحات الازهار فى خلاصه عبقات الانوار، سيد على حسينى ميلانى
٤. آيين وهايت، جعفر سبحانى
٥. المراجعات، الامام عبدالحسين شرف الدين
٦. دور اهل بيت، شهيد محمد باقر حكيم
٧. فى رحاب اهل البيت، على اسلامى
٨. النص والاجتهاد، الامام عبدالحسين شرف الدين

عنوان درس: تجزیه و ترکیب

پیشنیاز/همنیاز: مبادی العربیه

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: تقویت توان تشخیص و بکارگیری قواعد صرف و نحو

سر فصلها:

- اهمیت تجزیه و ترکیب و نقش آنها در ترجمه و تفسیر قرآن کریم
- مفهوم شناسی تجزیه و بیان عناصر مؤثر در تجزیه فعل ، اسم معرب ، اسم مبنی و حرف
- مفهوم شناسی ترکیب و بیان عناصر مؤثر در ترکیب کلمه و جمله
- اقسام ترکیب (موضوعی و غیر موضوعی ، جدولی و غیر جدولی (تشریحی) ، یک وجهی و چند وجهی)

روش تدریس:

ابتدا استاد در سه یا چهار جلسه چهار بند فوق را یاد آوری می کند بعد برای هر جلسه متنی را مشخص می کند و از همه طلاب می خواهد که آن متن را تجزیه ، ترکیب و ترجمه نمایند و در کلاس از آنها سؤال می کند و کار عملی آنها را ارزیابی می کند.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	کلاسی
	۱۰		۵			۵

تذکر:

متن از قرآن کریم با عبارت های مشکل انتخاب می شود و امتحان آخر نیمسال می تواند از متنی غیر از متن داده شده ولی در سطح آن باشد.

منابع :

- ۱- الجدول فی اعراب القرآن
  - ۲- اعراب القرآن الکریم و بیانه
  - ۳- اعراب القرآن المنسوب الی الزجاج
  - ۴- تفسیر کشاف
- محمود صافی
محمی الدین درویش
تحقیق : ابراهیم ابیاری
محمود زمخشری

سر فصل دروس

اختصاصی

عنوان درس: برنامه ریزی درسی

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: آشنایی مقدماتی با مبانی، اصول، روش ها و مدل های برنامه ریزی درسی

سرفصلها:

- تعریف و حدود برنامه ریزی درسی
- انواع برنامه درسی
- نظریه های برنامه درسی
- مدل ها و الگوهای برنامه درسی
- مبانی برنامه درسی
- فرایند برنامه ریزی درسی
- انتخاب و سازماندهی محتوای برنامه درسی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و مشارکتی)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. مبانی برنامه ریزی درسی (راهنمای عمل)، دکتر حسن ملکی، انتشارات پیام اندیشه، ۱۳۸۳.
۲. نظریه های برنامه درسی، جی.پی.میلر، ترجمه محمود مهر محمدی، سازمان سمت، ۱۳۸۲.
۳. اصول اساسی برنامه ریزی درسی و آموزشی، رالف.و.تایلر، ترجمه علی تقی پور ظهیر، انتشارات آگاه، ۱۳۸۱.
۴. مبانی و اصول برنامه ریزی درسی، دکتر محمد حسن یار محمدی، انتشارات یادواره کتاب، ۱۳۹۴.
۵. اصول و مفاهیم اساسی برنامه ریزی درسی، دکتر کوروش فتحی واجارگاه، انتشارات علم استادان، ۱۳۹۴.

عنوان درس: بهداشت روانی

پیشنیاز/همنیاز: ندارد

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: آشنایی با عوامل زمینه ساز بیماری های روانی ، ناهنجاری های تربیتی و اخلاقی - شناخت عوامل و روش های پیشگیری از بیماری های روانی و ناهنجاری ها

سر فصلها:

- کلیات (تعریف ، اهمیت ، حوزه های مرتبط و...)
- نیازهای روانی
- نظریه های شخصیت سالم
- دین و بهداشت روانی (نقش اخلاق ، اعتقادات و رفتارهای دینی در سلامت روانی فرد و جامعه)
- استرس و بهداشت روانی
- مسائل اجتماعی (فقر ، مهاجرت و...) و بهداشت روانی
- درمان بیماری های روانی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۶		۲			۲

منابع:

- ۱- بهداشت روانی با نگرش به منابع اسلامی ، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه (در دست چاپ)
- ۲- بهداشت روانی ، حمزه گنجی ، ۱۳۸۲
- ۳- بهداشت روانی ، اندرو ساینکتون ، ۱۳۷۹
- ۴- بهداشت روانی ، بهروز میلانی فر ، ۱۳۸۲
- ۵- اصول و مبانی بهداشت روانی ، شهریار شهیدی ومصطفی حمدیه ، ۱۳۸۱

عنوان درس: تربیت اخلاقی

پیشنیاز/همنیاز: فلسفه اخلاق

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف:

سرفصلها:

- مفاهیم (تربیت، اخلاق، تزکیه، تهذیب، خودسازی، تربیت اخلاقی در اسلام، رابطه اخلاق و تربیت، رابطه تربیت اخلاقی و عرفان)
- ویژگی‌ها و شاخص‌های تربیت اخلاقی در اسلام و تفاوت آن با تربیت اخلاقی در غرب
- اهمیت و ضرورت تربیت اخلاقی
- موضوع تربیت اخلاقی
- اهداف تربیت اخلاقی
- مبانی تربیت اخلاقی (تغییر پذیری خلق، کرامت انسان و ...)
- اصول تربیت اخلاقی (تدریجی بودن، اعتدال، هماهنگی عوامل تربیت و ...)
- شیوه‌های تربیت اخلاقی (محاسبه، مراقبه، مشارطه، معاتبه، عمل به ضد، تمرین و تکرار، ایجاد عادت و ...)
- مراحل تربیت اخلاقی (تخلیه، تحلیه و تجلیه/ شناخت فضایل و رذایل، احساس و گرایش به فضایل و انزجار از رذایل و رفتارهای ضد اخلاقی (شناخت، احساس، رفتار)

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و مشارکتی)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۲			۱

منابع اصلی:

- ۱- تربیت اخلاقی با نگاه قرآنی / محمد مهدی فیروز مهر / پژوهشگاه فرهنگ و علوم اسلامی
- ۲- تربیت اخلاقی / دکتر محمد داوودی / پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
- ۳- برنامه درسی و تربیت اخلاقی / حمیدرضا کاظمی / مؤسسه آموزشی - پژوهشی امام خمینی

منابع فرعی:

- ۱- مبانی و شیوه‌های تربیت اخلاقی / دکتر خسرو باقری
- ۲- التریبۃ الخلقیه / عبدالحلیم محمود
- ۳- نگرشی به تربیت اخلاقی با تاکید بر دوره نوجوانی / افضل السادات حسینی دهشیری
- ۴- نقش مربی در تربیت اخلاقی؟ محمد عالم زاده نوری

عنوان درس: تعلیم و تربیت تطبیقی

پیشنیاز/همنیاز: برنامه ریزی درسی

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: مروری بر تعلیم و تربیت در ادیان و ملل و مقایسه آنها

سر فصلها:

- جایگاه و اهمیت تعلیم و تربیت در ادیان
- رویکردهای ادیان در تعلیم و تربیت
- روش های تربیت در ادیان
- تربیت اخلاقی در ادیان
- آموزش و تعلیم در ادیان

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و مشارکتی)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		اختیاری (تا ۱ نمره)			۲

منابع:

۱. آرای دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی ۵ جلد پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی دکتر خسرو باقری
۳. اسلام و تعلیم و تربیت ابراهیم امینی
۴. هنر زندگی (مراقبه و پیاسانا) هنر زندگی (مراقبه و پیاسانا) ویلیام هارت - ترجمه گروه مترجمین
۵. اقتدا به مسیح توماس ا. کمپیس
۶. تعلیم و تربیت شکوهی کانت _ ترجمه غلامحسین
۷. اسلام و تعلیم و تربیت محمد باقر حجتی
۸. تعلیم و تربیت در اسلام و مقایسه آن با فرهنگ غرب محمد تقی فلسفی

غزالی و فتحی یکن - ترجمہ عبدالعزیز سلیمی

اف ٹی پیترز _ حسین توفیقی (ج ۳) (اعمال روح)

اریک فروم _ ترجمہ نادر خلخالی

جان بی ناس

ویل دورانت

کدارنات تیواری _ ترجمہ مرضیہ شنکائی

علی پور مقدس

۹. روش تربیتی دینی کودکان نوجوانان

۱۰. یہود، مسیحیت و اسلام

۱۱. همانند خدایان خواهید شد

۱۲. تاریخ جامع ادیان

۱۳. تاریخ تمدن

۱۴. دین شناسی تطبیقی

۱۵. تعلیم و تربیت تطبیقی

عنوان درس: تعلیم و تربیت در صحیفه سجادیه

تعداد واحد: ۴   نوع واحد: نظری   پیشنیاز: نظام تعلیم و تربیت اسلامی
هدف: ۱. شناخت موضوعات و مباحث تربیتی در صحیفه و ادعیه مأثوره، ۲) بررسی نقش دعا در تربیت و تعالی نفس انسان و بهره گیری ائمه معصومان از این شیوه، رابطه دعا و اخلاق و تعلیم و تربیت

سر فصلها:

- کلیات و مفهوم شناسی (دعا، تعلیم و تربیت، صحیفه سجادیه، سایر کتب ادعیه، دعاهاى مشهور....)
- رابطه دعا و تربیت
- چگونگی بهره گیری از دعا در تربیت
- معرفی امام سجاد علیه السلام و صحیفه سجادیه
- نقش امام سجاد علیه السلام در هدایت جامعه و تربیت انسان های عالم و صالح
- مبانی تربیت در صحیفه سجادیه (انسان شناسی و....)
- اهداف تربیت در صحیفه:
- الف) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با خدا: ۱) معرفت خدا، ۲) اطاعت خدا و ...
- ب) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با خویش: ۱) شناخت خود، ۲) پرورش حس خدا جویی، ۳) ترکیه نفس و تعالی آن
- ج) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با دیگران
- اصول تربیت در صحیفه: ۱. اصل کنترل و هدایت، ۲. اصل تقوی، ۳. اصل تذکر، ۴. اصل زهد و ...
- روشهای تربیت در صحیفه: ۱. روش های شناختی، ۲. روش های گرایشی، ۳. روش های رفتاری و ....

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع

۱. صحیفه سجاده و شروح آن مثل ریاض السالکین
۲. نقش امام سجاد علیه السلام در رهبری شیعه - محسن رنجبر - موسسه پژوهشی و آموزشی امام خمینی (ره)
۳. مبانی تربیت از نگاه امام سجاد علیه السلام - دکتر مسعود صفایی مقدم
۴. بررسی نظام تربیتی صحیفه سجاده - علی اصغر ابراهیمی / موسسه پژوهشی و آموزشی امام خمینی (ره) / پایان نامه
۵. الدعا عند اهل البیت - محمد مهدی الآصفی
۶. انسان و تربیت از منظر صحیفه سجاده - رحمت الله مرزوقی - فصلنامه اندیشه دینی شماره ۱۵

عنوان درس: تعلیم و تربیت در قرآن (۱)

پیشنیاز: نظام تعلیم و تربیت اسلامی

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: آشنایی اجمالی با نظام و مؤلفه های تعلیم و تربیت اسلامی و چگونگی برداشت آن از آیات

سرفصلها:

✓ الف) مبانی تربیت:

۱) تعریف مبانی تربیت و اقسام آن، (فضایا و گزاره هایی است که بیانگر وضع، موقعیت، امکانات و محدودیت های انسان بوده و از ضرورت هایی که حیات انسان را همواره تحت تاثیر قرار می دهد بحث می کند، و به عبارتی از هستی ها و قابلیتها و ویژگیهای انسان سخن می گوید).

۲) مبانی هستی شناختی: (خدا محور عالم هستی، غایمندی عالم هستی، قانونمندی جهان هستی، فناپذیری دنیا و جاودانگی آخرت و غیره).

۳) مبانی انسان شناختی: (حقیقت ترکیبی انسان، روح انسان، فطرت، کرامت، عقل، اختیار، اثرپذیری، مدودیت ها و ضعف عای انسان و غیره).

✓ ب) اهداف تربیت:

۱) تعریف هدف و اقسام آن (هدف نقطه ایست که تلاش های ما برای رسیدن به آن معطوف است و جهت دهنده افعال انسان است. مربی باید بداند که متربی خود را به کجا و چه نهایی می خواهد برساند، تا بتواند فعالیت های خود را در همان جهت سامان دهد و با قصد و هدف خاصی امور را پیگیری نماید، بدین منظور باید اهداف تربیت را ترسیم کند و مورد توجه قرار دهد).

۲) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با خدا

۳) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با خود

۴) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با دیگران

۵) اهداف تربیتی در ارتباط انسان با طبیعت

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. اصول تربیت از دیدگاه اسلام، شهاب الدین مشایخی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۳.
۲. اهداف تربیت از دیدگاه اسلام، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، چاپ سازمان سمت.
۳. التریبه بالعبره، عبد الرحمن النحلاوی، دمشق: دارالفکر، ۱۴۱۸.
۴. روش های تربیتی در داستانهای قرآن، حمید محمدقاسمی، تهران: شرکت چاپ و نشرین الملل، ۱۳۸۹.
۵. روش های تربیتی در قرآن (ج ۱)، محمدرضا قائمی مقدم، قم: سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۱.
۶. روش های تربیتی در قرآن (ج ۲)، حسینی زاده و مشایخی، قم: سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۳.
۷. شیوه های تعلیم در قرآن و سنت، سید مهدی برومند، رشت: انتشارات کتاب مبین، ۱۳۷۹.
۸. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه نویسندگان زیر نظر استاد مصباح یزدی
۹. مبانی تربیت از دیدگاه قرآن، محمد بهشتی، پژوهشگاه فرهنگ و اندیشه.
۱۰. مبانی تربیت در قرآن و احادیث، رضا فرهادیان، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۵.
۱۱. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی (ج ۱)، دکتر خسرو باقری، تهران: انتشارات مدرسه، ۱۳۷۸.

عنوان درس: تعلیم و تربیت در قرآن (۲)

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشیناز: تعلیم و تربیت در قرآن (۱)

هدف: آشنایی اجمالی با نظام و مؤلفه های تعلیم و تربیت اسلامی و چگونگی برداشت آن از آیات قرآن

سر فصلها:

✓ الف) اصول تربیت

۱) تعریف اصل تربیتی (قواعدی است که مربیان با استفاده از آن می توانند به موقع و در عین حال با روشن بینی کافی تصمیم بگیرند. این اصول همواره کار مربی به سمت اهداف مورد نظر را سوق می دهد و نسبت به کمیت و کیفیت کار به مربی بینش می دهد. اگر اصول و باید ها و نباید های کلی بر فرایند تربیت حاکم نباشد، از مسیر خارج، و به اهداف تربیت دست پیدا نمی کند).

۲) اصول تربیتی: اصل کرامت، اصل مسئولیت و اختیار، اصل تعقل، اصل تاثیر ظاهر بر باطن و بالعکس، اصل رعایت تفاوت های فردی، اصل تدریج و غیره

✓ ب) روش های تربیت:

۱) مفهوم شناسی روش تربیتی (روشها در حقیقت مکانیزم ها و شیوه های ایجاد یا تغییر و اصلاح رفتار و خصوصیات متربی هستند و در مقایسه با اصول از تعین و تشخیص بیشتر و کاملتری برخوردارند).

۲) روش های تربیتی: روش موعظه و نصیحت، روش تذکر و یادآوری، روش تعلیم حکمت، روش امر و نهی، روش الگو سازی، روش ترغیب و تحذیر، روش عبرت آموزی، روش یادآوری نعمت ها، روش مواجهه با عمل و غیره

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۲		۱			۲

۱. اصول تربیت از دیدگاه اسلام، شهاب الدین مشایخی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۸۳.
۲. التریبه بالعبره، عبد الرحمن النحلاوی، دمشق: دارالفکر، ۱۴۱۸.
۳. روش های تربیتی در داستانهای قرآن، حمید محمدقاسمی، تهران: شرکت چاپ و نشرین الملل، ۱۳۸۹.
۴. روش های تربیتی در قرآن (ج ۱)، محمدرضا قائمی مقدم، قم: سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۱.
۵. روش های تربیتی در قرآن (ج ۲)، حسینی زاده و مشایخی، قم: سمت و پژوهشگاه حوزه و دانشگاه، ۱۳۹۳.
۶. شیوه های تعلیم در قرآن و سنت، سید مهدی پرومند، رشت: انتشارات کتاب مبین، ۱۳۷۹.
۷. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، گروه نویسندگان زیر نظر استاد مصباح یزدی
۸. مبانی تربیت در قرآن و احادیث، رضا فرهادیان، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۵.
۹. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی (ج ۱)، دکتر خسرو باقری، تهران: انتشارات مدرسه، ۱۳۷۸.

عنوان درس: تعلیم و تربیت در نهج البلاغه

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنیاز: نظام تعلیم و تربیت اسلامی

هدف: ۱. شناخت موضوعات و مباحث تعلیم و تربیت در نهج البلاغه
۲. مروری بر روش های تربیتی و اخلاقی امیر المومنین علیه السلام در نهج البلاغه

سرفصلها:

الف - کلیات و مفاهیم:

- معرفی نهج البلاغه
- ارزش و جایگاه نهج البلاغه در معارف اسلامی
- اهم مباحث تربیتی و اخلاقی مطرح در نهج البلاغه
- مفهوم شناسی تعلیم و تربیت

ب - تعلیم و تعلم در نهج البلاغه:

- فضیلت علم، ترغیب و تشویق به فراگیری علم، نکوهش جهل و نادانی
- آداب تعلیم و تعلم (همراهی علم و عمل، چه علمی باید آموخت، وظایف علماء و متعلمین، روش های تعلیم)

ج - تربیت در نهج البلاغه:

- اهداف و مبانی تربیت (ویژگی های انسان، تربیت پذیری انسان، کمال انسان بعنوان هدف تربیت)
- اصول تربیت (اعتدال، تدریج، تسهیل، تعقل، تدبیر، تفکر، کرامت، عزت)
- روش های تربیت (محبت، الگو دهی، تذکر دهی، عبرت دهی، موعظه، تشویق و تنبیه، امر ونهی، ابتلا و امتحان، مراقبه و محاسبه)
- آسیب ها و موانع تربیت (آسیب های فردی، آسیب های اجتماعی و سیاسی، روش های ناصواب در برخورد با متربی)

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۲		۱			۲

منابع:

۱. راه و روش تربیت از دیدگاه امام علی علیه السلام / علی محمد حسین ادیب - ترجمه محمد رادمش - تهران - موسسه انجام کتاب. ۱۳۶۲
۲. ماه مهر پرور (تربیت در نهج البلاغه) - مصطفی دلشاد تهرانی.
۳. تعلیم و تربیت در نهج البلاغه ، عبدالمجید زهادت - انتشارات دفتر تبلیغات.
۴. نخستین رساله اخلاق و تعلیم و تربیت اسلامی از امام علی علیه السلام - زین العابدین قربانی لاهیجی.
۵. علی الاسس التریه - سید حسن القبانچی - نشر الهادی .
۶. مهربان ترین نامه - سید علاء الدین موسوی اصفهانی - موسسه جهانی سبطين.
۷. پند جاوید - محمد تقی مصباح - مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره).
۸. آیین خرد ورزی (پژوهشی در نظام تربیت عقلانی بر مبنای سخنان امام علی علیه السلام) - سعید بهشتی - موسسه فرهنگی دانش و اندیشه معاصر

عنوان درس: جنسیت و تعلیم و تربیت

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری پیشنیاز/همنیاز: فلسفه تعلیم و تربیت

هدف: آشنایی با تفاوت های روانشناختی زن و مرد و ظرفیت ها و نقش های تربیتی هر کدام و محتوای تربیتی برای هر یک

سر فصلها:

- مفهوم شناسی جنسیت، تعلیم و تربیت
- بررسی رابطه و تاثیر «جنسیت» در تربیت
- برابری زن و مرد در گوهر و کمال انسانی (بررسی دیدگاه های مختلف مثل اسلام، فمینیست و غیره)
- تفاوت ماهوی فضایل زنانه با فضایل مردانه
- تفاوت های روان شناختی زن و مرد
- تفاوت در برنامه و محتوای آموزش
- تفاوت در روشها و شیوه های آموزشی
- محیط آموزشی زن و مرد
- ویژگیهای تربیت جنسیتی از نگاه اسلام

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. اسلامی، سید حسن - اخلاق و جنسیت در حدیث خصال النساء علوم حدیث ش ۴۹
۲. اسلامی، سید حسن - جنسیت و اخلاق مراقبت فصلنامه شورای فرهنگی اجتماعی زنان ش ۴۲
۳. حسینی زاده، سید علی - کتاب جنسیت و تربیت
۴. علم الهدی، جمیله - مقاله جنسیت در تربیت اسلامی، مجله تربیت اسلامی، شماره ۸
۵. مصباح یزدی، محمد تقی - جنسیت از منظر دین و روان شناسی
۶. کتاب های مرتبط با روانشناسی اختلافی زن و مرد

عنوان درس: روانشناسی اجتماعی

پیشنیاز: روانشناسی عمومی

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: آشنایی با چگونگی و نوع تأثیر و تأثر فرد با جامعه

سرفصلها:

- کلیات (تعریف روانشناسی اجتماعی، تاریخچه، هدف، قلمرو روانشناسی اجتماعی با رشته‌های نزدیک به آن
- ادراک اجتماعی (تخیل، حافظه، هوش، و خود)
- رفتار در گروه‌ها
- جاذبه میان فردی
- پیشداوری
- پرخاشگری و خشونت
- رفتار حمایتی (رفتار ناظران در موقعیت‌های اضطراری)
- نگرش (تکوین نگرش، تغییر نگرش، سنجش نگرش)
- نفوذ اجتماعی و کنترل
- رهبری و اطاعت
- کاربرد روانشناسی اجتماعی در جامعه

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. روانشناسی اجتماعی با نگرش به منابع اسلامی، سالاری فر، محمد رضا و دیگران، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۲. صفاری‌نیا، مجید. (۱۳۸۹). روان‌شناسی اجتماعی در تعلیم و تربیت. تهران: پیام نور.
۳. گنجی، حمزه؛ حسن‌زاده، مضان. (۱۳۸۶). روان‌شناسی اجتماعی در تعلیم و تربیت. تهران: ساوالان.
۴. کریمی، یوسف. (۱۳۸۵). روان‌شناسی اجتماعی در تعلیم و تربیت. تهران: ویرایش.
۵. کلاین برگ، اتو. (۱۳۵۶). روان‌شناسی اجتماعی. ترجمه علی محمد کاردان. تهران: اندیشه.

عنوان درس: روانشناسی تربیتی

پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی رشد ۲

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

هدف: آشنایی با ویژگیهای روان شناختی فراگیر، کسب توانایی لازم برای اجرای فرایند تعلیم و تربیت و شیوه ی حل مشکلات فراگیران در فرایند تعلیم و تربیت

سرفصلها:

- کلیات (تعریف روان شناسی تربیتی و واژه های مربوط به آن مثل آموزش و پرورش ، موضوع ، فایده ، روش های بررسی و تحقیق و تاریخچه ی روان شناسی تربیتی)
- نظریه های اساسی در روان شناسی تربیتی
- نظریه های یاد گیری و کاربرد آن در تعلیم و تربیت
- نظریه های ارتباط های عصبی (پاولوف ، نورندایک ، اسکینر و ...)
- نظریه های شناختی (گشتالت ، پیازه ، برونر و ...)
- نظریه های شناختی اجتماعی (بندورا و ...)
- یاد گیری
- عوامل ، موانع ، اصول و شرایط یادگیری
- ویژگی های فراگیر و نقش آن در تعلیم و تربیت ، ویژگی های معلم و نقش آن در تعلیم و تربیت
- دیدگاه اسلام درباره ی معلم و فراگیر
- تفاوت های فردی در تعلیم و تربیت (در زمینه های خانوادگی ، اقتصادی و اجتماعی)
- خود پنداره و نقش آن در تعلیم و تربیت
- انگیزش و نقش آن در تعلیم و تربیت
- روش های تعلیم و تربیت (سخنرانی ، مباحثه گروهی ، انفرادی ، آزمایشگاهی ، برنامه ای و نمایشی و ...)
- نقش هوش ، حافظه ، خلاقیت ، حل مسأله و تفکر انتقادی در تعلیم و تربیت (انواع و مراحل حافظه و بهسازی آن) ؛ روش های آموزش مهارت های یادگیری و مطالعه ، الگوی ساخت ذهنی ، فرا شناخت
- سنجش و ارزشیابی (ملاک ها ، مقایسه ی سنجش با ارزشیابی ، شرایط ارزشیابی ، ابزارها و انواع آزمون ها)

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

تذکره: توصیه می شود استاد محترم اکتفا بر بیان محتوای یک متن خاص نداشته باشد. ولی محور قرار دادن یک متن بلا اشکال است.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میان	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۴		۳			۳

منابع:

۱. سیف، علی اکبر. (۱۳۷۸). روان شناسی تربیتی نوین. تهران: دوران.
۲. اسلاوین، رابرت. ای. (۱۳۸۵). روان شناسی تربیتی، نظریه و کاربرست. ترجمه یحیی سید محمدی. تهران: روان.
۳. گیج وبرلاینر. (۱۳۷۴). روان شناسی تربیتی. ترجمه خویی نژاد و دیگران. تهران: پاژ و حکیم طوسی.
۴. دفتر همکاری حوزه و دانشگاه. (بی تا). مکتب های روان شناختی و نقد آن. بی جا.
۵. باهنر، ناصر. (۱۳۷۸). آموزش مفاهیم دینی همگام با روان شناسی. تهران: سازمان تبلیغات اسلامی.
۶. دادستان، پریخ. (۱۳۸۶). ۱۸ مقاله در روان شناسی، دو جلد. تهران: سمت.
۷. کریمی، عبدالعظیم. (۱۳۷۳). مراحل شکل گیری اخلاقی. تهران: تربیت.

عنوان درس: روانشناسی شخصیت

تعداد واحد: ۲   **نوع واحد:** نظری   **پیشنیاز/همنیاز:** روانشناسی رشد ۲

هدف: آشنایی با نظریه های مختلف روانشناسان در مکاتب مختلف و بررسی نظریه هریک از آن ها در مورد شخصیت، آشنایی با روش های تحقیق در شخصیت، آشنایی با اختلالات شخصیتی.

سر فصلها

- -مفهوم و معنی شخصیت؛
- بحث شخصیت از نظر فلسفی؛
- شخصیت از دیدگاه های مختلف؛
- روش های تحقیق در شخصیت؛
- انگیزش رفتار و شخصیت و تاثیر عوامل بیولوژیکی و اجتماعی در تکوین آن ؛
- تئوری های مختلف شخصیت؛
- رشد شخصیت؛
- وجدان اخلاقی و تاثیر آن در شخصیت؛
- وسائل و مکانیسم های دفاعی در شخصیت؛
- اختلالات روانی و طبقه بندی شخصیت های نابهنجار بر اساس بیماری های روانی؛
- درمان اختلالات و بیماری های روانی
- شخصیت سالم از نظر اسلام

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

تذکره: توصیه می شود استاد محترم اکتفا بر بیان محتوای یک متن خاص نداشته باشد. ولی محور قرار دادن یک متن بلا اشکال است.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. نظریه های شخصیت، ترجمه یوسف کریمی
۲. مکتب ها و نظریه ها در روانشناسی شخصیت، سعید شاملو
۳. نظریه های انسان سالم با نگرش به منابع اسلامی ، محمد صادق شجاعی و مجتبی حیدری
۴. روانشناسی شخصیت، یوسف کریمی
۵. روان شناسی شخصیت از دیدگاه اسلام ؛ علی اصغر احمدی
۶. روانشناسی شخصیت، نظریه های شخصیت با نگرش به منابع اسلامی، ابوالقاسم بشیری/مجتبی حیدری

عنوان درس: روش تحقیق پیشرفته (کارگاه پایان نامه نویسی)

نوع واحد: عملی

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز/همنیاز: روش های تحقیق در علوم تربیتی + کارورزی تحقیق

هدف: کسب مهارت تهیه طرح پژوهشی و گردآوری اطلاعات، آشنایی با تدوین و نگارش نهایی تحقیق

سر فصلها

- مراحل طرح تحقیق (شناخت و انتخاب مسأله، بررسی تحقیقات پیشین، انتخاب روش تحقیق، شناسایی منابع، تبیین مسأله، سازماندهی و فصل بندی، ...)
- شیوه های گردآوری اطلاعات متناسب با روش تحقیق (استفاده از کتابخانه، یادداشت برداری دستی و نرم افزاری، پرسش نامه، مصاحبه، ...)
- سازماندهی اطلاعات، تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه گیری
- تدوین و نگارش نهایی تحقیق (قواعد ضروری نگارش، مراحل اصلی نگارش، شیوه به کاربردن یادداشت ها (اطلاعات)، آدرس دهی در متن، ...)
- تهیه چکیده، انواع مقدمه و انواع ضمايم

شیوه اجرای واحد:

چون هدف ایجاد زمینه و شرایط برای هموارسازی و تسهیل روند پایان نامه است، تمام سرفصل ها به صورت گام به گام با برنامه ریزی و زمان بندی زیر نظر استاد انجام می شود که در نتیجه آن ارزش کیفی آثار بالا می رود و از اضطراب طلاب در حین نگارش پایان نامه کاسته خواهد شد.

روش تدریس: واحد کار (پروژه)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

۱. استادی، رضا. (۱۳۸۶). روش تحقیق. قم: قدس.
۲. حافظ‌نیا، محمدرضا. (۱۳۸۴). روش‌های تحقیق در علوم انسانی. تهران: سمت.
۳. خوی‌نژاد، غلامرضا. (۱۳۸۷). روش‌های پژوهش در علوم تربیتی. تهران: سمت.
۴. دلاور، علی. (۱۳۸۴). روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: ویرایش.
۵. سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس. (۱۳۸۴). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: آگاه.
۶. سیف، علی‌اکبر. (۱۳۸۹). روش تهیه پژوهش‌نامه در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: دلاور.
۷. نقیب، عبدالرحمان. (۱۳۸۹). روش‌شناسی تحقیق در تعلیم و تربیت. ترجمه بهروز رفیعی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۸. فرامرز قراملکی، احد. (۱۳۸۵). روش‌شناسی مطالعات دینی. مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی.
۹. گال، مردیت؛ بورگه، والتر؛ و گال، جویس. (۱۳۸۷). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی، جلد اول. ترجمه احمدرضا نصر و همکاران. تهران: سمت؛ دانشگاه شهید بهشتی.
۱۰. خودآموز پژوهش، حسن اسلام پور کریمی
۱۱. روش تحقیق - حسین دهنوی

عنوان درس: روش تحقیق در علوم تربیتی

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: ۱ واحد نظری و ۱ واحد عملی

پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی تربیتی + فلسفه تعلیم و تربیت

هدف: آشنایی با روش های مختلف پژوهش

سر فصلها

- تعریف تحقیق و ضرورت و اهمیت آن
- ویژگی های تحقیق علمی
- ویژگی های محقق
- شناخت ، انواع و ابزار آن
- انواع تحقیق از نظر روشی (تاریخی، توصیفی، تحلیلی، تجربی، عملی و بنیادی)
- روش های تحقیق (میدانی، کتابخانه ای ، آزمایشی و .....)
- مراحل تحقیق (تشخیص و تبیین مساله، بررسی تحقیقات پیشین ، انتخاب روش تحقیق و.....)
- فرضیه سازی (تعریف فرضیه و انواع آن و تفاوت آن با نظریه)
- طرح تحقیق
- شیوه های جمع آوری اطلاعات (مشاهده ، مصاحبه ، آزمایش ، مطالعه و منابع یادداشت برداری ، نمونه گیری و انواع آن).
- سازماندهی اطلاعات ، تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه گیری

روش اجرا:

مطالب مورد نظر در حد یک واحد به صورت نظری بیان می شود و یک واحد در قالب ارائه یک تحقیق کاروزی از سوی هر یک از دانش پژوهان به عنوان کار عملی ارائه می گردد.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و واحد کار - پروژه)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

۱. استادی، رضا. (۱۳۸۶). روش تحقیق. قم: قدس.
۲. حافظ‌نیا، محمدرضا. (۱۳۸۴). روش‌های تحقیق در علوم انسانی. تهران: سمت.
۳. خوی‌نژاد، غلامرضا. (۱۳۸۷). روش‌های پژوهش در علوم تربیتی. تهران: سمت.
۴. دلاور، علی. (۱۳۸۴). روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: ویرایش.
۵. سرمد، زهره؛ بازرگان، عباس. (۱۳۸۴). روش‌های تحقیق در علوم رفتاری. تهران: آگاه.
۶. سیف، علی‌اکبر. (۱۳۸۹). روش تهیه پژوهش‌نامه در روان‌شناسی و علوم تربیتی. تهران: دلاور.
۷. نقیب، عبدالرحمان. (۱۳۸۹). روش‌شناسی تحقیق در تعلیم و تربیت. ترجمه بهروز رفیعی. قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.
۸. فرامرز قراملکی، احد. (۱۳۸۵). روش‌شناسی مطالعات دینی. مشهد: دانشگاه علوم اسلامی رضوی.
۹. گال، مردیت؛ بورگ، والتر؛ و گال، جویس. (۱۳۸۷). روش‌های تحقیق کمی و کیفی در علوم تربیتی و روان‌شناسی، جلد اول. ترجمه احمدرضا نصر و همکاران. تهران: سمت؛ دانشگاه شهید بهشتی.
۱۰. خودآموز پژوهش، حسن اسلام پور کریمی
۱۱. روش تحقیق - حسین دهنوی

عنوان درس: روش های تغییر و اصلاح رفتار

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز: روانشناسی تربیتی، نظریه های مشاوره

هدف: آشنائی با روشها و فنون اصلاح و تغییر رفتار و کاربرد آن در مشاوره

سر فصلها

- تعریف و تاریخچه اصلاح رفتار
- اصول تغییر رفتار
- روشهای یادگیری رفتار (شرطی سازی کلاسیک، شرطی سازی عامل، یادگیری مشاهده ای)
- نحوه تشخیص رفتار نابهنجار
- ترسیم خط پایه
- طرح تغییر رفتار
- فنون ایجاد رفتار مطلوب (تقویت، شکل دهی رفتار، الگوستیزی)
- تمرین فنون تغییر رفتار نامطلوب (تنش زدایی، غرقه سازی، جرأت آموزی)
- روش های تغییر رفتار در منابع دینی (روشهای تهذیب نفس: مشارطه، مراقبه، محاسبه، معاقبه).

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۴		۳			۳

منابع:

۱. تغییر دادن رفتار کودکان و نوجوانان نوشته کرومبولتر، ترجمه دکتر یوسف کریمی
۲. تغییر رفتار و رفتاردرمانی، نظریه ها و روشها. سیف، علی اکبر. (۱۳۸۸). تهران: نشر دوران
۳. رفتار درمانی بالینی، ترجمه دکتر سید احمد احمدی، انتشارات مرکز نشر دانشگاهی
۴. رفتار درمانی شناختی، ترجمه دکتر قاسم زاده
۵. روان شناسی پرورشی. سیف، علی اکبر. (۱۳۸۵). تهران: نشر آگاه
۶. روش های تغییر رفتار، رفتار درمانی و شناخت درمانی. امیدوار، احمد. (۱۳۸۵). مشهد: انتشارات فرا انگیزش

عنوان درس: زبان تخصصی ۱ و ۲

تعداد واحد: ۲ و ۲ نوع واحد: نظری

پیشنیاز/همنیاز: پیش نیاز زبان ۱، روانشناسی تربیتی - پیش نیاز زبان ۲، زبان ۱
هدف: ایجاد توان بهره گیری از متون ساده انگلیسی در زمینه تعلیم و تربیت

سر فصلها

- در یکی از محورهای زیر مقاله یا بخشی از یک کتاب توسط استاد با هماهنگی گروه آموزشی انتخاب و تدریس می شود:
- فلسفه تعلیم و تربیت
- روان شناسی تربیتی
- تعلیم و تربیت اسلامی
- روش های تدریس
- برنامه ریزی آموزشی و درسی
- روان شناسی رشد
- تاریخ تعلیم و تربیت

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و بحث گروهی و واحد کار)

تذکره: توصیه می شود استاد محترم متن خوانی و یا اکتفا بر بیان محتوای یک متن خاص نداشته باشد. ولی محور قرار دادن یک متن بلا اشکال است.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

منابع:

۱. International Encyclopedia of Education.
۲. Educational Psychology ;Gage and Berliner.
۳. Psychology for teacher ; David Fontana.

عنوان درس: سنجش و ارزشیابی در تعلیم و تربیت

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز/همنیاز: روش های تحقیق در علوم تربیتی

هدف: آشنایی با مفاهیم، اصول، روشها و فنون و انواع سنجش و اندازه گیری در تعلیم و تربیت و فراگیری چگونگی انجام آن

سرفصل‌ها:

- کلیات (تعریف اندازه گیری، آزمون، آزمودن، سنجش، ارزشیابی و مقایسه این مفاهیم با یکدیگر)
- مقیاسهای اندازه گیری (اسمی، ترتیبی، فاصله‌ای و نسبی)، مقایسه مقیاسها با یکدیگر، مقیاسهای گسسته و پیوسته
- دسته‌بندی آزمونهای مورد استفاده در روانشناسی و آموزش و پرورش
- دسته‌بندی ارزشیابی‌های آموزشی (آغازین، تکوینی، تشخیصی، تراکمی)
- تهیه طرح ارزشیابی‌سرفصل تحصیلی
- بررسی انواع آزمونهای تشریحی (گسترده پاسخ و محدود پاسخ - بیان محاسن و معایب)
- آزمونهای کوتاه پاسخ (انواع، کاربرد، محاسن و معایب)
- آزمونهای صحیح و غلط و جور کردنی
- آزمونهای چند گزینه‌ای
- روایی آزمون (تعریف، و انواع روایی)
- پایایی آزمون (تعریف، روشهای تعیین پایایی)
- ارزشیابی معلم

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. اندازه گیری، سنجش و ارزشیابی آموزشی، دکتر علی اکبر سیف
۲. اندازه گیری های روانی و تربیتی، دکتر حیدرعلی هومن
۳. اصول روان سنجی و روان آزمایی؛ حسن پاشا شریفی
۴. مقدمه ای بر نظریه های اندازه گیری (روان سنجی)؛ مری جی آلن و همکاران، ترجمه علی دلاور
۵. تهیه و ساخت آزمون جهت گیری مذهبی با تکیه بر اسلام؛ مسعود آذربایجانی

عنوان درس: سیر آرای تربیتی اندیشمندان مسلمان

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنهاد/همینایز: فلسفه تعلیم و تربیت

هدف: آشنایی با نظریه ها و آراء تربیتی علماء و اندیشمندان مسلمان با تاکید بر طبقه بندی آنها بر اساس ادوار، مکاتب و گرایشهای تربیتی

سرفصل ها:

- ✓ تعریف مبانی و نظریه های تربیتی
- ✓ اهمیت و ضرورت بررسی نظریه های تربیتی متفکران مسلمان
- ✓ تاریخچه آراء و نظریه های تربیتی متفکران مسلمان
- ✓ خطوط کلی مبانی و نظریه های تربیتی متفکران مسلمان: تعریف تعلیم و تربیت، اهداف، مبانی (جهانبینی، معرفت شناسی، انسان شناسی، ارزش شناسی)، اصول و روش ها تعلیم و تربیت، مراحل، محتوی، ویژگی های مربی و متربی و ...
- ✓ نمونه متفکران: جاحظ، قابسی، ابن سحنون، اخوان الصفاء، مسکویه، فارابی، ابن سینا، خواجه نصیر طوسی، غزالی، شهید ثانی، شیخ اشراق، ملا صدرا، نراقی، علامه مجلسی، علامه طباطبایی، امام خمینی، شهید مطهری، آیت الله خامنه ای

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. مریان بزرگ مسلمان از بهروز رفیعی - پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۲. آراء دانشمندان مسلمان در تعلیم و تربیت و مبانی آن (۵ جلد) - پژوهشگاه حوزه و دانشگاه
۳. آراء مریان بزرگ مسلمان - محمد عطاران
۴. التعلیم عند المسلمین - عارف عبد الغنی

عنوان درس: عربی معاصر

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری پیشنیاز/همنیاز: تجزیه و ترکیب

هدف: ایجاد توان بهره گیری از متون عربی در زمینه تعلیم و تربیت

سرفصل‌ها:

در یکی از محورهای زیر مقاله یا بخشی از یک کتاب توسط استاد با هماهنگی گروه آموزشی انتخاب و تدریس می شود:

- فلسفه تعلیم و تربیت
- روان شناسی تربیتی
- تعلیم و تربیت اسلامی
- روش های تدریس
- برنامه ریزی آموزشی و درسی
- روان شناسی رشد
- تاریخ تعلیم و تربیت

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

- ۱- علم النفس التربوی، عبدالمجید نسواتی .
- ۲- جوانب التریبه الاسلامیه الاساسیه ، مقداد یالجن .
- ۳- التریبه الخلقیه، علی عبدالحلیم محمود.
- ۴- الفکر التربوی الاسلامی، قائمه بیلو .
- ۵- غرافیه، محی الدین عطیه .

عنوان درس: علم النفس

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنهاد/همینیا: روانشناسی شخصیت

هدف: آشنایی با ماهیت و مسایل و موضوعات نفس در فلسفه اسلامی

سرفصل‌ها:

- ماهیت نفس
- اثبات وجود نفس
- رابطه نفس و بدن
- تجرد نفس
- قوای نفس
- وحدت و یکپارچگی قوای نفس
- سعادت نفس
- خلود و جاودانگی نفس

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. علم النفس استاد فیاضی
۲. شرح عیون النفس حسن زاده آملی / آیت اشراق / ۱۳۸۷
۳. اسفار ملاصدرا جلد ۹۸
۴. شرح اشارات ابن سینا / حسن حسن زاده آملی / آیت اشراق / ۱۳۸۷
۵. تهذیب الاخلاق و تطهیر الاعراق مسکویه، انتشارات بیدار، ۱۳۸۳
۶. درباره نفس، ارسطو

عنوان درس: فقه تربیتی

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنیاز/همنیاز: فقه ۴

هدف: بررسی مباحث تربیتی در فقه (مثل تربیت کودک و ...)

سرفصل‌ها:

- فقه: تعریف، موضوع، مکلف، رفتار، اختیار، احکام تکلیفی و وضعی
- تربیت: تعریف، تقسیمات، نظام تربیتی، مبانی اهداف، اصول، روش‌ها و ...
- تعامل فقه و تربیت: رابطه فقه و تربیت، تأثیر فقه بر تربیت، تأثیر تربیت بر فقه، تعامل فقه و اخلاق
- فقه تربیتی: جایگاه، گستره و وظایف
- تعلم: وجوب تعلم، علومی که تعلم آنها لازم است، علومی که تعلم آنها مستحب و مطلوب است.
- تعلیم: کسانی که تعلیم و آموزش دادن بر آنها واجب است، والدین، عموم مردم، علما، حاکم.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. فقه تربیتی، علیرضا اعرافی، ج ۲، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه ۱۳۷۸، (متن درسی)
۲. نگرشی بر تعامل فقه و تربیت، علی همت بناری، قم: موسسه امام خمینی، ۱۳۸۳

عنوان درس: فلسفه اخلاق

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنیاز/همنیاز: ندارد

هدف: طرح مسائل اساسی فلسفه اخلاق، رویکردها و مکتب های اخلاقی، مطالعات تطبیقی در فلسفه اخلاق

سرفصل ها:

- مفاهیم و کلیات :
- ۱. تعریف اخلاق و علم اخلاق، ۲. فلسفه اخلاق، ۳. فلسفه علم اخلاق
- انواع پژوهش های اخلاقی معاصر :
- اخلاق توصیفی، اخلاق هنجاری، فرا اخلاق، اخلاق کاربردی، روان شناسی اخلاق، تربیت اخلاقی
- مباحث فرا اخلاقی، به عنوان مباحثی که به معنای دقیق کلمه، فلسفه اخلاقی هستند :
- معنا و مفهوم اصطلاحات و مفاهیم اخلاقی، چگونگی توجیه گزاره های اخلاقی
- بحث از توجیه به عنوان مهم ترین بحث فرا اخلاقی
- انواع نظریات در باب توجیه گزاره های اخلاقی :
- الف) شناخت گرایی : ۱. تعریف گرایی : طبیعی، ماوراء طبیعی ۲. تعریف ناگرایی : شهود گرایی
- ب) شناخت ناگرایی : احساس گرایی، عاطفه گرایی، توصیه گرایی
- نسبت گرایی اخلاقی و نقد آن
- ذهنیت گرایی اخلاقی و نقد آن
- نظریه امر الهی و نقد آن
- شهود گرایی و نقد آن
- استدلال پذیری و توجیه پذیری گزاره های اخلاقی
- لزوم ارائه ملاک برای توجیه و استدلال اخلاقی ← ورود به مباحث اخلاق هنجاری
- انواع نظریات در اخلاق هنجاری :
- الف) نتیجه گرایی : ۱. خود گرایی ۲. دیگر گرایی ۳. همه گرایی
- ب) وظیفه گرایی : اخلاق فضیلت

ج) سود گرایی اخلاقی و نقد آن

د) وظیفه گرایی اخلاقی و نقد آن

ه) اخلاق فضیلت محور

مباحث تکمیلی:

رابطه دین و اخلاق، رابطه علم و اخلاق، تمدن و اخلاق، مسوولیت اخلاقی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. اصول فلسفه و روش رئالیسم مقاله ادراکات حقیقی و اعتباری - علامه طباطبایی
۲. فلسفه اخلاق با تکیه بر مباحث تربیتی - جمعی از نویسندگان
۳. فلسفه اخلاق - آیت الله شهید مرتضی مطهری ره
۴. فلسفه اخلاق - علامه محمدتقی مصباح یزدی
۵. فلسفه اخلاق - مجتبی مصباح یزدی
۶. فلسفه اخلاق - ویلیام کی - ترجمه هادی صادقی
۷. فلسفه اخلاق در قرن حاضر - وارنر گ - ترجمه صادق لاریجانی
۸. مساله باید و ارزش - محسن جوادی

عنوان درس: فلسفه تعلیم و تربیت

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنهاد/همینا: ندارد

هدف: طرح مبانی، مبادی و اصول تعلیم و تربیت و آشنایی با مکاتب تربیتی.

سرفصل‌ها:

فلسفه چیست؟

تعلیم و تربیت چیست؟

فلسفه تعلیم و تربیت چیست؟

مسائل اساسی فلسفه تعلیم و تربیت (مبانی تعلیم و تربیت): واقعیت جهان چیست؟ معرفت چیست؟ ارزش چیست؟

دیدگاه‌ها و مکاتب مختلف تعلیم و تربیت:

فلسفه تعلیم و تربیت ایدآلیسم.

فلسفه تعلیم و تربیت رئالیسم.

فلسفه تعلیم و تربیت پراگماتیسم.

فلسفه تعلیم و تربیت اگزیستانسیالیسم.

فلسفه تعلیم و تربیت تحلیلی.

فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. نکات اساسی در فلسفه تعلیم و تربیت و مکاتب فلسفی - تربیتی، سید حمید رضا علوی، دانشگاه شهید باهنر کرمان، ۱۳۹۳
۲. فلسفه آموزش و پرورش، علی اکبر شعاری نژاد، تهران: امیرکبیر.
۳. اصول و فلسفه تعلیم و تربیت، علی شریعتمداری، اصفهان، ثقفی.
۴. فلسفه تعلیم و تربیت (قدیم و معاصر) جان الیاس، ترجمه عبدالرضا ضرابی، قم: موسسه امام خمینی ۱۳۸۲
۵. فلسفه آموزش و پرورش، فلیپ جی، اسمیت، ترجمه سعید بهشتی، مشهد: آستان قدس، ۱۳۷۰
۶. چند مبحث اساسی در فلسفه تعلیم و تربیت، تألیف و ترجمه سید مهدی سجادی، تهران: امیر کبیر، ۱۳۸۷
۷. فلسفه تعلیم و تربیت، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سازمان سمت.
۸. فلسفه تربیت اسلامی، ماجد عرسان الکیلانی، ترجمه بهروز رفیعی، قم: پژوهشگاه حوزه و دانشگاه،
۹. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، زیر نظر آیت الله مصباح

عنوان درس: کارگاه مدیریت و برنامه‌ریزی آموزشی

تعداد واحد: ۳ نوع واحد: عملی پیشنهاد/همنیاز: برنامه ریزی درسی

هدف: آشنایی عملی با اصول و فنون مدیریت و برنامه ریزی آموزشی.

سرفصل‌ها:

مسائل اساسی مدیریت آموزشی

- وظایف اساسی مدیریت آموزشی: تصمیم‌گیری، نیازسنجی آموزشی، برنامه ریزی آموزشی، تامین و سازماندهی منابع و امکانات، آموزش و آماده‌سازی نیروی انسانی، ایجاد انگیزش در افراد سازمان آموزشی، برقراری روابط انسانی، نظارت و کنترل بر سازمان آموزشی و نیروهای انسانی آن

مسائل اساسی برنامه ریزی آموزشی:

- اصول برنامه ریزی آموزشی: الف- اصول مقدماتی (هماهنگی، انطباق با نیازها و...)، ب- اصول عمومی (واقع‌بینی، استمرار، تغییر و تحویل، جامعیت، مشارکت و تعهد)
- مراحل و فرایند برنامه ریزی آموزشی (نیازسنجی، تدوین هدف‌ها، سازماندهی محتوا، ارزیابی)
- سطوح برنامه ریزی آموزشی (خرد و کلان)
- الگوهای و مدل‌های طراحی برنامه آموزشی
- الگوی ارزشیابی برنامه آموزشی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی، پرسش و پاسخ، واحد کار(پروژه)

استاد محترم در هر جلسه یکی از موضوعات مرتبط با این حوزه را مطرح و به صورت تجربی آن را بررسی می‌کند و دانش‌پژوهان به تمرین و کارورزی وادار می‌کند. به علاوه دانش‌پژوهان موظف هستند به عنوان یک پروژه عملی در مدتی معین در یک از مدارس مراجعه کرده و در نزد مدیر آن مرکز کار آموزشی کرده و گزارش آن را در کلاس همراه استاد تجزیه و تحلیل نمایند.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۰		۵			۵

منابع:

۱. رهبری و مدیریت آموزشی ؛ سید محمد میر کمالی
۲. مقدمات مدیریت آموزشی ؛ علاقه بند
۳. اصول اساسی برنامه ریزی آموزشی ؛ رالف و تایلر ، ترجمه ی علی نقی پور ظهیر
۴. مبانی برنامه ریزی آموزشی ؛ یحیی فیوضات
۵. برنامه درسی : نظر گاه ، رویکردها و چشم اندازها ؛ محمود مهر محمدی
۶. مبانی برنامه ریزی آموزشی ، برنامه ریزی درسی مدارس ؛ الف لوی ؛ ترجمه ی فریده مشایخ
۷. فرایند برنامه ریزی آموزشی ؛ گروه مشاوران یونسکو ، ترجمه ی فریده مشایخ

عنوان درس: کارگاه عملی مشاوره خانواده

تعداد واحد: ۳ نوع واحد: عملی پیشنهاد/همینا: مشاوره خانواده ۲
هدف: کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مشاوره خانواده و ایجاد توان بکارگیری آن.

سرفصل‌ها:

از آنجا که هدف از این درس کسب تجربه عملی دانش‌پژوه در زمینه مشاوره خانواده است تا بتواند این مباحث را به صورت عملی در این حوزه به کار گیرد، لذا در هر جلسه استاد محترم یکی از موضوعات مرتبط با این حوزه را مطرح و دانش‌پژوهان آن را در مواجهه با یک مراجع فرضی تمرین کرده و تحت نظارت استاد توانایی خود را در این زمینه به نمایش می‌گذارند. به این صورت که در ساعت اول استاد با یکی از دانش‌پژوهان و بر اساس یک مورد فرضی مشاوره مورد نظر را انجام می‌دهد و در ساعت دوم یکی از دانش‌پژوهان داوطلبانه رفتار آموخته شده استاد را در ضمن مصاحبه و مشاوره با دانشجوی دیگر شبیه‌سازی می‌کند و یادگیری او توسط سایر دانش‌پژوهان و استاد تحلیل می‌شود.

موضوعاتی مثل:

معیارهای ضروری و ترجیحی ازدواج (پایبندی مذهبی، خوشایند بودن، سلامت جسمی و روانی، خانواده، تفاوت سنی، ویژگیهای شخصیتی، ...)

مهارتهای اساسی در روابط زوجین (مهارت توجه کردن، حرف زدن، گوش دادن ارتباط مؤثر و ...)

مهارت های حل تعارض و تضاد (علت شناسی تعارض زناشویی و راهکارهای حل تعارض)

سبک های زندگی زناشویی، سبک های تعامل با فرزند و مواجهه با مسائل و مشکلات فرزند پروری

و بیان مسائل کاربردی دیگر در حوزه مسائل و مشکلات خانواده

روش تدریس: واحد کار (پروژه)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

منابع:

۱. مهارت‌های زندگی زناشویی، مک کی، متیو؛ فنیک پاتریک و پالگک، کیم؛ ترجمه شهرام محمدخانی و قدرت عابدی
۲. مشاوره ازدواج و خانواده درمانی، شکوه نوابی نژاد
۳. مشاوره قبل از ازدواج با نگاه کاربردی، اشرف سادات موسوی
۴. هفت اصل اخلاقی برای موفقیت در ازدواج، گاتمن، جان و نان سیلور، ترجمه مهدی قراچه داغی
۵. مشاوره قبل از ازدواج، سید مهدی حسینی بیرجندی

عنوان درس: کارگاه مشاوره کودک

تعداد واحد: ۴ نوع واحد: عملی پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی تربیتی

هدف: کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مشاوره کودک و ایجاد توان بکارگیری آن

سرفصل‌ها:

بررسی نیازهای علمی یک مشاور کودک و توانمندی‌های لازم
شیوه‌های پاسخدهی به نیازها و توقعات کودک
بررسی نیازهای کودک در مقاطع مختلف سنی
سبک‌های فرزندپروری والدین و ویژگیهای هر کدام در والدین و کودکان
علل مشکلات رفتاری کودکان در سه حیطه ژنتیک، محیط و عوامل خانوادگی و نگاه جامع به آنها
بررسی دقیق عوامل خانوادگی، مشکلات رفتاری کودکان و ثبت رفتاری مشکلات
مصاحبه بالینی کودک بعد از بیان انواع اختلالات دوران کودکی و نوع درمان
اصول فرزند پروری و ویژگی‌های فضای نگهدارنده
تکنیک‌های افزایش رفتارهای مطلوب کودکان مثل؛ تعامل مثبت با والدین، تحسین، توجه مثبت، ارتباط کلامی، بازی، تشویق و ...
تکنیک‌های کاهش رفتارهای نامطلوب کودکان مثل؛ تعیین قانون، دستور دادن، بحث مستقیم، بی توجهی، جریمه، جبران، محرومیت و ...

روش تدریس: استاد برحسب تجارب خود در هر جلسه یکی از مسائل و مشکلات مرتبط با کودک و فرزند پروری را مطرح کرده و راه کارهای خروج از مشکلات را با کمک دانش پژوهان بررسی کرده و کیفیت تعامل با کودک را مورد توجه و تمرین قرار می‌دهد.

شیوه ارزیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

منابع:

۱. ملکی، حسن (۱۳۹۵). سبک‌ها و اصول فرزندپروری مطلوب، تهران: آوای نور
۲. دینک میر، دان؛ گری، مکی و دان دینک میر (۱۳۸۹). راهنمای فرزندپروری موفق، ترجمه مجید رئیس دانا، تهران: انتشارات رشد
۳. جان‌بزرگی، مسعود؛ نوری، ناهید و آگاه هریس، مژگان (۱۳۸۷). آموزش اخلاق، رفتار اجتماعی و قانون‌پذیری به کودکان. تهران: ارجمند.
۴. جهانشاهی فرد، سعید (۱۳۹۱). تکنیک‌های فرزندپروری، تهران: کتاب ارجمند
۵. گاربر، استفن (۱۳۷۸). چگونه با کودک رفتار کنیم. ترجمه شاهین خزعلی و دیگران، تهران: مروارید.
۶. پنتلی، الیزابت (۱۳۹۲). راهنمای کامل تربیت کودک، ترجمه اکرم قیطاسی، تهران: صابرین
۷. ریچ، دروتی (۱۳۸۷). کلیدهای پرورش مهارت‌های اساسی زندگی در کودکان و نوجوانان، ترجمه اکرم قیطاسی، تهران: صابرین
۸. داودی، محمد (۱۳۷۸). سیره تربیتی پیامبر (صل الله علیه و آله) و اهل بیت (علیهم السلام)؛ تربیت دینی. قم: انتشارات پژوهشگاه حوزه و دانشگاه.

منابع فرعی:

۱. رشیدپور، مجید (۱۳۷۸). تربیت کودک از دیدگاه اسلام. تهران: انتشارات انجمن اولیا و مربیان.
۲. الیاس، مارثوریس جی و دیگران (۱۳۹۱). فرزندپروری با تکیه بر آگاهی هیجانی، ترجمه پرویز شریفی درآمدی و دیگران، تهران: باور عدالت
۳. شرودر، کارولین اس. و گوردون، بتی‌ان. (۲۰۰۲). سنجش و درمان مشکلات دوران کودکی. ترجمه مهرداد فیروزبخت (۱۳۸۹). تهران: انتشارات دانژه.
۴. شریعتی رودسری، مصطفی (۱۳۸۵). شناخت و درمان اختلالات رفتاری کودکان و نوجوانان. تهران: نشر عابد.

عنوان درس: کارگاه مشاوره نوجوان

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: عملی پیشنهاد/همینا: کارگاه مشاوره کودک

هدف: کسب تجربه و مهارت عملی در حوزه مشاوره نوجوان و ایجاد توان بکارگیری آن

سرفصل‌ها:

- ویژگی‌های روان‌شناختی (خودمحوری، بحران تردید، استقلال خواهی، جستجوی هویت)
- مسائل و نیازهای نوجوان (نیاز به سازگاری با تغییرات بدنی، نیازهای معنوی، نیاز به رهایی از وابستگی و قیدهای کودکانه، نیاز به مهر ورزی و مهر طلبی، نیاز به خودنمایی، نیاز به مراقبت جسمی، نیاز به فراگیری آداب و مهارت‌های اجتماعی، نیاز به داشتن الگو، نیاز به اعتماد به نفس)
- مشکلات نوجوان (دوستی‌های افراطی، نافرمانی، پرخاشگری، افت تحصیلی، شتابزدگی، تعارض با خانواده، مشکلات جنسی و ...)
- راه کارهای خروج از مشکلات (یاری خواستن از خدا، تغییر باورها، حذف همه محرک‌ها، قانون جریمه و ...)
- بایسته‌های همراهی با نوجوان

روش تدریس: استاد برحسب تجارب خود در هر جلسه یکی از ویژگی‌ها و مسائل و مشکلات و نیازهای نوجوان را مطرح کرده و راه کارهای خروج از مشکلات را با کمک دانش پژوهان بررسی کرده و کیفیت تعامل با نوجوان مورد توجه و تمرین قرار می‌دهد.

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

منابع:

- ۱- بررسی مسائل تربیتی جوانان در روایات، سید علی حسینی زاده و محمد علی حاجی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه /
- ۲- مسائل نوجوانان و جوانان، محمد خدایاری فرد، تهران: انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۷.
- ۳- دنیای نوجوان، محمدرضا شرفی، تهران: تربیت، ۱۳۷۴.
- ۴- روانشناسی نوجوانان و جوانان، دکتر سید احمد احمدی. انتشارات ۱۳۶۸.
- ۵- شناخت و درمان مشکلات نوجوانان و جوانان دکتر عبدالله شفیع آبادی، /
- ۶- تغییر دادن رفتار کودکان و نوجوانان نوشته کرومبولتر، ترجمه دکتر یوسف کریمی.

عنوان درس: کارورزی تحقیق

تعداد واحد: ۱ نوع واحد: عملی پیشنهاد: همزمان با روش های تحقیق در علوم تربیتی

هدف: بکارگیری فنون و تکنیک های تحقیق و ایجاد توان و آمادگی برای تدوین پایان نامه

سر فصل ها:

- کلیات (تعریف تحقیق، ضرورت و اهمیت آن، ویژگی های تحقیق علمی، ویژگی های محقق، شناخت، انواع و ابزار آن)
- انواع تحقیق از نظر روشی (تاریخی، توصیفی، تحلیلی، تجربی، عملی و بنیادی)
- روش های تحقیق (میدانی، کتابخانه ای، آزمایشی و.....)
- مراحل تحقیق (تشخیص و تبیین مساله، بررسی تحقیقات پیشین، انتخاب روش تحقیق و.....)
- فرضیه سازی (تعریف فرضیه و انواع آن و تفاوت آن با نظریه)
- طرح تحقیق
- شیوه های جمع آوری اطلاعات (مشاهده، مصاحبه، آزمایش، مطالعه و منابع یادداشت برداری، نمونه گیری و انواع آن).
- سازماندهی اطلاعات، تجزیه و تحلیل اطلاعات و نتیجه گیری

روش اجرا:

مطالب مورد نظر در حد یک واحد به صورت نظری بیان می شود و یک واحد در قالب ارائه یک تحقیق کارورزی از سوی هر یک از دانش پژوهان به عنوان کار عملی ارائه می گردد.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ و پروژه)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

منابع:

- ۱- روش های تحقیق در روان شناسی و علوم تربیتی - علی دلاور.
- ۲- روش های تحقیق و چگونگی ارزشیابی آن در علوم انسانی - عزت ... نادری و مریم سیف نراقی.
۳. روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی، دکتر اسماعیل سعدی پور

عنوان درس: متون برگزیده اخلاقی

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنیاز/همنیاز: عربی معاصر
هدف: آشنایی با متون اصیل اخلاقی به زبان عربی و ایجاد توان فهم و بهره گیری از آنها

سرفصل‌ها:

انتخاب متون مختلف با موضوعات گوناگون اخلاقی، از کتب اخلاقی قدیم و معاصر که با زبان عربی نگارش یافته است. مثل کتاب جامع السعادت از ملا مهدی نراقی، مکارم الاخلاق از طبرسی، منازل السائرين از خواجه عبدالله انصاری. محجه البیضاء از فیض کاشانی و سایر کتب اخلاقی قدیم و جدید. مطلوب آن است که هر درسی با موضوعی متفاوت از یک کتاب انتخاب شود تا دانش پژوهان علاوه بر آشنایی با محتوای اخلاقی و متون عربی متعدد، با منابع اخلاقی گوناگون نیز آشنا شوند.

تذکر:

علاوه بر اهمیت محتوای اخلاقی متون، نفس خواندن متن عربی و ترجمه و توضیح آن توسط دانش پژوه موضوعیت دارد و باید استاد خود دانش پژوهان را در این رابطه بکار گیرد.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۵		۳			۲

منابع:

۱. جامع السعادت، ملا مهدی نراقی
۲. مکارم الاخلاق، طبرسی
۳. منازل السائرين، خواجه عبدالله انصاری
۴. محجه البیضاء، فیض کاشانی
۵. سایر کتب اخلاقی قدیم و جدید

عنوان درس: مشاوره تربیتی و تحصیلی

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: ۱ واحد نظری، ۱ واحد عملی پیشنهاد/همینیا: روانشناسی شخصیت
هدف: آشنا ساختن دانش پژوهان با تعاریف، اهداف، و کاربردهای راهنمایی و مشاوره تحصیلی و تربیتی

سرفصل‌ها:

کلیات:

تعریف راهنمایی و مشاوره تحصیلی، تاریخچه راهنمایی و مشاوره تحصیلی، اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره تحصیلی در نظام حوزه و نظام آموزش و پرورش، آشنایی با تحصیل در نظام حوزه و نظام جدید متوسطه و ملاک‌های هدایت تحصیلی

روش‌های اجرایی راهنمایی و مشاوره تحصیلی و تربیتی

مباحث و مسائل مرتبط با مشاوره تحصیلی و تربیتی: انتخاب رشته، افت تحصیلی و عوامل موثر بر آن، اضطراب امتحان و راههای کاهش آن، انواع حافظه، آزمونهای سنجش استعداد، بهسازی حافظه، تیز هوشان، پیشرفت تحصیلی، دانش آموزان استثنایی، هوش و استعداد، یادگیری

کار عملی:

دانش پژوه باید در یک مدرسه حاضر شود و به تهیه و اجرای یک برنامه راهنمایی و مشاوره تحصیلی در رابطه با مطالب درسی پردازد و نتیجه را به استاد به طور کتبی ارائه دهد.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ، واحد کار - پروژه)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۰		۵			۵

منابع:

۱. راهنمایی تحصیلی و شغلی، عبدالله شفیق آبادی، انتشارات سمت، ۱۳۷۸
۲. راهنمایی اطلاعات شغلی و تحصیلی، مریم رئوفی ودکتر باقر ثنایی، ۱۳۷۳
۳. بررسی و برنامه ریزی زندگی تحصیلی و شغلی، ترجمه طیبه زندی پور، انتشارات فردوس

عنوان درس: مشاوره خانواده (۱)

تعداد واحد: ۲   نوع واحد: نظری   پیشنیاز/همنیاز: مشاوره و راهنمایی ۱

هدف: بررسی علمی نهاد خانواده با توجه به مبانی و ارزشهای اسلامی و آشنائی با خانواده و مراحل تکامل آن، آسیب شناسی خانواده و خانواده درمانی

سرفصل‌ها:

مفاهیم (راهنمای خانواده، مشاوره خانواده، روان درمانی خانواده، تعریف خانواده و ...)

اهمیت خانواده از دیدگاه مکاتب مختلف

تاریخچه خانواده: نظریه‌های تکاملی و غیر تکاملی، تحول خانواده

معیارهای ضروری ازدواج (پایبندی مذهبی، خوشایند بودن، سلامت جسمی و روانی، خانواده، تفاوت سنی، ویژگیهای شخصیتی، ...)

معیارهای ترجیحی ازدواج (ویژگیهای شخصیتی، تفاوت تحصیلی ...)

گفتگوی جلسه خواستگاری، باید ها و نبایدها

بررسی مهارتهای ارتباط (کلامی و غیر کلامی و ...)

وظایف اختصاصی هر یک از مردان و زنان در مقابل دیگری

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. مشاوره ازدواج و خانواده درمانی، شکوه نوایی نژاد / ۲. مشاوره قبل از ازدواج، سید مهدی حسینی بیرجندی / ۳.

مشاوره قبل از ازدواج با نگاه کاربردی، اشرف سادات موسوی / ۴. هفت اصل اخلاقی برای موفقیت در ازدواج،

گاتمن، جان و نان سیلور، ترجمه مهدی قراچه داغی

عنوان درس: مشاوره خانواده (۲)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری پیشنیاز/همینیا: مشاوره خانواده ۱

هدف: بررسی علمی نهاد خانواده با توجه به مبانی و ارزشهای اسلامی و آشنائی با خانواده و مراحل تکامل

آن، آسیب شناسی خانواده و خانواده درمانی

سر فصل ها:

- ساختار خانواده
  - ساختار قدرت در خانواده (نظریاتی از قبیل: دیدگاه سیستمی، تفکیک نقش ها، فمینیست ها، جامعه پذیری و ...)
  - اسلام و ضرورت ساختار قدرت
  - مهارت های اساسی در روابط بین فردی زوجین (مهارت توجه کردن، حرف زدن، گوش دادن فعال و ...)
  - مهارت ارتباط مؤثر
  - تعارض زناشویی (کلیات تعارض زناشویی از دیدگاه برخی اندیشمندان غربی)
  - علت شناسی تعارض زناشویی (نظر دانشمندان، نظر اسلام، علل از ناحیه شوهر، علل از ناحیه زن)
  - مهارت های حل تعارض و تضاد
- روش تدریس:** تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

- ۱- مهارتهای زندگی زناشویی، مک کی، متیو؛ فینک پاتریک و پالگ، کیم؛ ترجمه شهرام محمدخانی و قدرت عابدی
- ۲- مشاوره ازدواج و خانواده درمانی، شکوه نوابی نژاد
- ۳- مشاوره قبل از ازدواج با نگاه کاربردی، اشرف سادات موسوی
- ۴- هفت اصل اخلاقی برای موفقیت در ازدواج، گاتمن، جان و نان سیلور، ترجمه مهدی قراچه داغی
- ۵- مشاوره قبل از ازدواج، سید مهدی حسینی بیرجندی

عنوان درس: نظام تعلیم و تربیت اسلامی

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری پیشنهاد/همینا: آشنایی با تعلیم و تربیت

هدف: آشنایی با مبانی، اهداف، اصول، روش ها، مراحل و ابعاد تعلیم و تربیت در اسلام

سرفصل ها:

• بخش اول: مفاهیم و کلیات

- مفهوم تعلیم و تربیت و رابطه آنها با هم
- ضرورت و اهمیت مسأله تعلیم و تربیت
- موضوع تعلیم و تربیت: انسان (ویژگیهای انسان: عقل، قلب، فطرت، اراده و اختیار)
- زمینه ها و عوامل تربیت (وراثت و صفات ژنتیکی، و محیط و روابط انسانی: والدین و خانواده، معلم و مربی و مدرسه، جامعه و نهاد های اجتماعی و رسانه ها «تغذیه»)
- ابعاد و ساحت های تربیت: (۱- شناختی، عاطفی، رفتاری، ۲- جسمانی، عقلانی، اجتماعی، سیاسی، دینی، جنسی، اخلاقی، خانوادگی)
- مراحل تربیت (مرحله قبل از انعقاد نطفه، مرحله جنینی، دوره شیرخوارگی، دوره کودکی، دوران نوجوانی، دوره جوانی)

• بخش دوم: نظام تعلیم و تربیت اسلامی

- مفهوم نظام و ساختار نظام تربیت اسلامی
- ویژگیهای کلی و مهم تعلیم و تربیت اسلامی: (خدامحوری و تأکید بر اخلاص و جلب رضایت الهی در همه کارها، همراه بودن تزکیه با تعلیم و آموزش، جامعیت و توجه به تمام ابعاد وجودی انسان، احساس مسئولیت در برابر تربیت دیگران، توجه به حیات اخروی در عین توجه به دنیا، توجه خاص به علم و فراگیری در همه حال و...)
- مبانی تربیت اسلامی (ماهیت از خدا بودن و به سوی خدا بودن، نظام مندی و هدفمندی جهان، ترکیب انسان از جسم، روح، تربیت پذیری انسان، جاودانگی روح، کرامت انسان، حقیقت جویی، کمال طلبی، تأثیر متقابل انسان و محیط، اختیار و آزادی و...)
- اهداف تربیت اسلامی (هدف غایی، اهداف کلی، اهداف مربوط به هر یک از ساحت های تربیت)
- اصول تربیت اسلامی (اصل تکریم شخصیت، اصل هماهنگی تربیت، اصل توجه به تفاوت های فردی و...)
- روش های تربیت اسلامی (روش های عام، روش های خاص برای هر یک از ساحت های تربیت)

- محتوای نظام تعلیم و تربیت اسلامی (واجبات اعتقادی و اصول حاکم بر جهان بینی، عبادات و تکالیف عملی، احکام و قوانین زندگی، شناخت محرمات، اخلاق یا قوانین رفتاری

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. اخلاق و تربیت اسلامی، محمد حسن آموزگار
۲. پایه‌های اساسی ساختار شخصیت انسان در تعلیم و تربیت، رضا فرهادیان
۳. پژوهشی در تعلیم و تربیت اسلامی، سید مهدی صانعی
۴. تعلیم و تربیت در اسلام، شهید مطهری
۵. در آمدی بر نظام تربیتی اسلام، محمد علی حاجی ده آبادی
۶. در آمدی بر فلسفه تعلیم و تربیت، دفتر همکاری حوزه و دانشگاه
۷. سیری در تعلیم و تربیت اسلامی، مصطفی دلشاد تهرانی
۸. فرهنگ تعلیم و تربیت اسلامی، محمد رضا امین زاده
۹. مبانی تعلیم و تربیت در قرآن و حدیث، رضا فرهادیان
۱۰. نظام تربیت در اسلام، حسین انصاریان
۱۱. نگاهی دوباره به تربیت اسلامی، خسرو باقری
۱۲. فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی، زیر نظر آیت الله مصباح یزدی

سرفصل دروس

جبرانی

تذکره:

دروس جبرانی (پیشنیاز های دروس تخصصی برنامه سطح سه تعلیم و تربیت اسلامی) مخصوص دارندگان مدرک سطح ۲ عمومی غیر گرایشی و یا سطح ۲ غیر همسو با تعلیم و تربیت است که از طریق آزمون ورودی و مصاحبه پذیرش می شوند. لذا دانش پژوهانی که دوره عمومی گرایش تعلیم و تربیت را گذرانده اند از این دروس معاف هستند.

عنوان درس: مشاوره و راهنمایی (۱)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری

پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی عمومی (یا همزمان با آن)

هدف: آشنایی با مبانی و نظریه های مشاوره و راهنمایی

سرفصل ها:

• کلیات و مفاهیم:

- الف) تعریف مشاوره، راهنمایی، روان درمانگری، مراجع و غیره ب) اهمیت و ضرورت راهنمایی و مشاوره و نقش آن در تعلیم و تربیت، ج) تاریخچه مشاوره و راهنمایی، د) وجوه مشترک و تمایز مشاوره و روان درمانگری، ه) اهداف مشاوره و راهنمایی
- انواع مشاوره: الف) مشاوره فردی، ب) مشاوره گروهی، ج) مشاوره با اقشار خاص، د) مشاوره تحصیلی، ه) مشاوره شغلی، و) مشاوره خانوادگی، و غیر آن.
- ویژگیها، وظایف و مسؤولیت های راهنما، مشاور و روان درمانگر

• نظریه های مشاوره و راهنمایی:

- طبقه بندی نظریه های مشاوره و روان درمانی: (نظریه روان تحلیلی فروید و آدلر، نظریه عقلانی ویلیامسون و ایس - نظریه انسان گرایانه راجرز - نظریه رفتار درمانی) و آموزه های دینی و اسلامی در مورد مشاوره
- نظریه رفتاری _ نظریه شناختی _ نظریه رفتاری عقلانی _ هیجانی
- نظریه مراجع محوری _ نظریه واقعیت درمانی
- نظریه سیستم های خانواده _ مشاوره خانواده و ازدواج
- مشاوره روحانی _ رویکرد یکپارچه نگر (توحیدی)

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		تحقیق	سمینار	خلاصه نویسی و ترجمه	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی مشاوره _ دیوید گلهارد _ ترجمه سیمین حسینیان _ نشر دیدار
۲. زمینه مشاوره و راهنمایی _ رابرت گیسون ماریان میشل _ ترجمه باقر ثنایی و دیگران
۳. نظریه های روان درمانی و مشاوره _ ریچارد اس شارق _ ترجمه مهرداد فیروز بخت
۴. نظریه و کار بست مشاوره و روان درمانی _ جرالده کری _ ترجمه یحیی سید محمدی
۵. اصول راهنمایی تألیف شرتزر - استون ترجمه دکتر علی شریعتمداری دانشگاه اصفهان، ۱۳۵۴
۶. مشاوره و راهنمایی در مدارس تألیف سی اچ پاترسون، ترجمه یوسف اردبیلی، چاپ دوم انتشارات دهخدا . تهران ۱۳۵۱
۷. خدمات راهنمایی و مشاوره تألیف : دکتر عبدالله شفیع آبادی، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران ۱۳۷۶
۸. مقدمه ای بر مشاوره و روان درمانی، تألیف دکتر سید احمد احمدی، چاپ ششم، انتشارات دانشگاه اصفهان، ۱۳۷۶
۹. اصول راهنمایی و مشاوره سید احمد احمدی / و نیز: منابع اسلامی و دینی مرتبط با مشاوره و راهنمایی

عنوان درس: انسان شناسی در اسلام

تعداد واحد: ۲
نوع واحد: نظری
پیشنیاز/همنیاز: ندارد
هدف: آشنائی با ابعاد وجودی انسان و ویژگی‌های روحی و گرایش‌های فطری و نیز عوامل و موانع رشد و کمال انسان از دیدگاه اسلام.

سرفصل‌ها:

- **متن درسی:** انسان از دیدگاه اسلام، احمد واعظی، نشر سازمان سمت. محدوده درس کل کتاب است که سرفصل‌های ذیل را شامل می‌شود:
- کلیات و مفاهیم (تعریف، اهمیت و ضرورت انسان شناسی و ارتباط آن با سایر علوم، به خصوص رابطه آن با علم تربیت)
- بحران انسان شناسی معاصر و ابعاد آن
- رویکردهای مختلف در انسان شناسی
  - الف. درون‌نگری و انسان شناسی عرفانی
  - ب. روش عقلی و انسان شناسی عقلی
  - ج. انسان شناسی تجربی و تاریخی
  - د. انسان شناسی دینی و ویژگی‌های آن
- امانیسم یا انسان‌مداری و نقد و بررسی آن
- آفرینش انسان (بررسی دلایل عقلی و نقلی و تجربی)
- سرشت انسانی و ویژگی‌های طبیعی و مشترک انسانها (دو ساحتی بودن، غرایز، فطرت و..)
- جایگاه انسان در نظام آفرینش (جلالت، کرامت و خلافت الهی، تسخیر موجودات و غیره)
- آزادی و اختیار (مفهوم، مبادی، دلایل قرآنی و بررسی شبهات پیرامون جبر و اختیار)
- انسان کامل در مکاتب مختلف و دین اسلام
- سعادت و کمال انسان از منظر اسلام

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. انسان شناسی؛ محمود رجبی
۲. علم النفس؛ جزوه درسی استاد فیاضی
۳. نفس و روح در فلسفه، آیات و روایات؛ حسن معلمی
۴. نفس و روح؛ سید محمد خامنه ای
۵. معرفت نفس، حسن زاده آملی
۶. انسان شناسی؛ مصباح یزدی
۷. بقاء روح پس از مرگ؛ خواجه نصیر طوسی
۸. انسان در اسلام؛ جوادی آملی
۹. سیمای انسان کامل در قرآن؛ جعفر سبحانی
۱۰. انسان و سرنوشت؛ شهید مطهری
۱۱. انسان روح است نه جسد؛ رئوف عیید ترجمه زین العابدین
۱۲. سرشت انسان؛ علی شیروانی
۱۳. هفت نظریه درباره خلقت انسان؛ استیونس، ترجمه محسن پور
۱۴. انسان در اسلام و مکاتب غربی؛ علی اصغر حلبی
۱۵. آفرینش و انسان؛ محمد تقی جعفری
۱۶. آغاز پیدایش انسان؛ علامه طباطبائی
۱۷. انسان در عرف عرفان؛ حسن حسن زاده آملی
۱۸. سیمای انسان کامل از دیدگاه مکاتب مختلف؛ عبدالله نصری
۱۹. انسان از دیدگاه اسلام؛ عبدالله نصری

عنوان درس: روانشناسی رشد (۱)

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی عمومی (یا همزمان با روانشناسی عمومی)

هدف:

سرفصل‌ها:

- کلیات (تاریخچه، تعریف، موضوع و قلمرو روانشناسی رشد)
- اصول عمومی رشد
- عوامل موثر در رشد (وراثت و محیط)
- - مراحل ویژگیهای رشد در دوران قبل از تولد (مرحله جنینی)
- مراحل و ویژگیهای رشد بعد از تولد
- نظریه‌های رشد (فروید، گزل، پیازه، اریکسون و کلبرگ)
- ابعاد رشد:
- رشد بدنی (رشد سیستم عصبی - رشد عضلانی - رشد استخوانی - رشد قد و وزن)،
- رشد حسی - حرکتی،
- رشد شخصیت
- رشد عقلی و رشد هوش - تشکیل مفاهیم - رشد کلامی - رشد ادراک - خلاقیت در کودکان
- رشد عاطفی
- رشد روانی - جنسی
- رشد اخلاق و مذهب و ارزشها - رشد علایق
- رشد اجتماعی و مشکلات سازگاری اجتماعی
- کودک در خانواده (روابط خانواده - خانواده به عنوان یک الگو و اثرات خانواده بر رشد کودک)
- کودک و مدرسه (عوامل مؤثر در پیشرفت تحصیلی)

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع اصلی:

۱. روان شناسی رشد با نگرش به منابع اسلامی (۲و۱) دفتر همکاری حوزه و دانشگاه
۲. روان شناسی رشد (۲و۱)، حسین لطف آبادی

منابع فرعی:

۱. روان شناسی رشد، جمعی از نویسندگان (سازمان سمت)
۲. روان شناسی ژنتیک تحول روانی از تولد تا پیری، دکتر منصور
۳. مبانی روانشناسی رشد تألیف دکتر عبدا... شفیع آبادی
۴. روانشناسی رشد تألیف دکتر حسن احدی
۵. پنجگفتار در روانشناسی تألیف دکتر محسنی
۶. روانشناسی رشد تألیف دکتر علی اکبر شعارینژاد
۷. روانشناسی نوجوانان و جوانان تألیف دکتر سید احمد احمدی
۸. روانشناسی رشد بزرگسالان، در فراختای زندگی، دکتر علیاکبر شعارینژاد
۹. روانشناسی رشد (مفاهیم بنیادی در روانشناسی)، دکتر حسن احدی
۱۰. روانشناسی نوجوانی و جوانی، دکتر نیکچهره محسنی

عنوان درس: روانشناسی رشد (۲)

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی رشد (۱)

هدف: آشنائی با ویژگیهای مراحل مختلف رشد جسمانی، روانی و اجتماعی نوجوانی و جوانی و بزرگسالی

سرفصل‌ها:

تعریف روانشناسی نوجوانی و بلوغ

-تاریخچه روانشناسی نوجوانی و بلوغ و قلمرو روانشناسی رشد در مرحله نوجوانی

-رشد و تغییرات بیولوژیکی، فیزیولوژیکی -روانی، تحولات عاطفی، تغییرات حسی -حرکتی

-دنیای اجتماعی نوجوانان

-رابطه نوجوان با خانواده

-تأثیر فرهنگ و آموزشگاه و اجتماع در نوجوانان

-سرگرمیها و تمایلات و نیازمندیها، و تواناییهای ذهنی نوجوانان

-رفتارهای جنسی و انحرافات

-بزهکاری نوجوانان -رشد و تحولات اخلاقی و اعتقادات مذهبی در نوجوانان

-تعریف روانشناسی جوانی و بزرگسالی

-تاریخچه روانشناسی جوانی، بزرگسالی و پیری در قلمرو روانشناسی رشد

-رشد و تکامل دوران جوانی، بزرگسالی و پیری

-خصایص دوره جوانی -بزرگسالی و پیری

-تکالیف رشد و تکاملی دوران جوانی، بزرگسالی و پیری

-عوامل مؤثر در تغییرات رغبت در دوران بزرگسالی

-سازگاریهای شغلی و خانوادگی در دوران بزرگسالی و پیری

-عوامل مؤثر در سازشهای شغلی و زوجی بزرگسالی و پیری

-تغییرات در تواناییهای ذهنی دوران بزرگسالی و پیری

- بحرانهای دوره بزرگسالی، سالمندی، نشانه‌های پیری، پیری زودرس، مسائل درمانی سالمندان، راهکارهای روبرویی با

بازنشستگی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. روان شناسی رشد با نگرش به منابع اسلامی (۲۰۱) دفتر همکاری حوزه و دانشگاه
۲. روان شناسی رشد (۲۰۱)، حسین لطف آبادی

منابع فرعی:

۱. روان شناسی رشد، جمعی از نویسندگان (سازمان سمت)
۲. روان شناسی ژنتیک تحول روانی از تولد تا پیری، دکتر منصور
۳. مبانی روانشناسی رشد تألیف دکتر عبدا... شفیع آبادی
۴. روانشناسی رشد تألیف دکتر حسن احدی
۵. پنجگفتار در روانشناسی تألیف دکتر محسنی
۶. روانشناسی رشد تألیف دکتر علی اکبر شعارینژاد
۷. روانشناسی نوجوانان و جوانان تألیف دکتر سید احمد احمدی
۸. روانشناسی رشد بزرگسالان، در فراختای زندگی، دکتر علیاکبر شعارینژاد
۹. روانشناسی رشد (مفاهیم بنیادی در روانشناسی)، دکتر حسن احدی
۱۰. روانشناسی نوجوانی و جوانی، دکتر نیکچهره محسنی

عنوان درس: سیره تربیتی معصومین (ع)

نوع واحد: نظری

تعداد واحد: ۲

پیشنیاز/همین‌باز: آشنایی با تعلیم و تربیت و رشد ۱

هدف: آشنایی با سیره و سنت پیامبر و ائمه معصومین علیهم السلام در زمینه تربیت فرزند و تربیت اعتقادی او

سرفصل‌ها:

- کلیات: تعریف سیره، سنت، تربیت، عصمت، حجیت سیره، راه‌های اثبات آن و میزان دلالت سیره و رفتار.
- تربیت فرزند در سیره: عوامل مؤثر در تربیت: محیط، وراثت، فطرت و اراده.
- عوامل زمینه ساز تربیت در سیره: پیش از تولد (انتخاب همسر و آداب مباشرت)،
- عوامل زمینه ساز تربیت در سیره در بدو تولد (اذان و اقامه، کام برداشتن، نام نیک، عقیقه، ختنه، پوشش نوزاد، صدقه، تبریک و دعا)
- عوامل زمینه ساز تربیت در سیره پس از تولد: نیازهای اساسی کودک و روش‌های تعامل با او (محبت، تکریم، احترام، امنیت و بازی)
- تربیت اعتقادی: اهمیت تربیت اعتقادی، روش‌های پرورش شناخت و ایمان به خدا، روش‌های پرورش شناخت و ایمان به پیامبر (ص)، روش‌های پرورش شناخت و ایمان به امامت، روش‌های پرورش شناخت و ایمان به معاد.
- تربیت عبادی: الف) آموزش قرآن کریم در سیره، ب) آموزش ذکر و دعا، ج) آموزش نماز، د) آموزش روزه در سیره
- اصول تربیت اخلاقی در سیره (۱. در هم تنیدگی تربیت اخلاقی و تربیت دینی، ۲. تهذیب ظاهر و باطن، ۳. پرورش روحیه تعقل اخلاقی، ۴. تعالی تدریجی، ۵. مراقبت دائم و مخالفت با هوای نفس).
- روش‌های تربیت اخلاقی (۱. روش‌های زمینه ساز، ۲. روش‌های پرورش آگاهی و بصیرت، ۳. روش‌های پرورش گرایش‌ها و عادات مطلوب، ۴. روش‌های اصلاح رذائل).
- تربیت علمی: (۱. اصول آموزشی در سیره، ۲. روش‌های آموزش در سیره، ۳. آداب آموزش در سیره).

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۲		۱			۲

منبع اصلی:

سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع): تألیف دکتر محمد داوودی و سید علی حسینی زاده (تک جلدی)، چاپ مشترک پژوهشگاه حوزه و دانشگاه و سازمان سمت

منابع فرعی:

۱. سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (تربیت فرزندان): ج ۱، تألیف سید علی حسینی زاده
۲. سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (تربیت دینی): ج ۲، تألیف دکتر محمد داودی
۳. سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (تربیت اخلاقی): ج ۳، تألیف دکتر محمد داودی
۴. سیره تربیتی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) (آموزش در سیره): ج ۴، تألیف سید علی حسینی زاده
۵. نحن و الاولاد فی مآثر اهل بیت النبوه (ع) جمع آوری و ترتیب از حمزه عندلیب، اشارات دلیل ما
۶. سیری در سیره ائمه اطهار، شهید مطهری، تهران: صدرا
۷. سیره ائمه دوازده گانه، هاشم معرف الحسنی، ترجمه محمد رخشنده، تهران امیر کبیر، ۱۳۷۳.
۸. حقوق فرزندان در مکتب اهل بیت، محمد جواد طبعی
۹. مجموعه مقالات برگزیده همایش تربیت دینی در جامعه اسلامی معاصر، مؤسسه آموزشی و پژوهشی امام خمینی (ره)
۱۰. آموزش مفاهیم دینی همگام با روانشناسی رشد، دکتر ناصر باهنر
۱۱. با تربیت مکتبی آشنا شویم، رجبعلی مظلومی

عنوان درس: مشاوره و راهنمایی (۲)

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: ۱ واحد نظری + ۱ واحد عملی پیشنهاد: مشاوره و راهنمایی (۱)
هدف: آشنایی با اصول، روشها و فنون مشاوره و راهنمایی. و کسب مهارتهای عملی ضروری برای انجام راهنمایی و مشاوره

سرفصلها:

- بخش نظری:

الف) اصول اساسی مشاوره: ۱- شناسایی و ارزیابی مراجع ۲- رعایت اصول اخلاقی و قانونی حرفه مشاوره ۳- رعایت حقوق مراجع ۴- آرامش اتاق مشاوره ۵- نگهداری سوابق جلسات مشاوره

ب) روشهای های مشاوره: تحلیلی، رفتاری، شناختی، انسانگرایی و غیره و انتخاب روش مناسب برای مشاوره، چگونگی برقراری ارتباط، رابطه یاورانه و خصوصیات آن،

ج) فنون راهنمایی و مشاوره: مشاهده، پرسشنامه، شرح حال نویسی، معیار درجه بندی، گروه سنجی، آزمونها، مصاحبه، فنون تداوم، طرز برخورد با سکوت و مقاومت، تشویق کردن، خاطر جمعی دادن، مواجهه، تعبیر و تفسیر کردن، بستن قرارداد، تعیین تکلیف و فنون پایان دادن به مصاحبه.

- بخش عملی:

فرایند یک جلسه مشاوره:

۱. انتخاب اتاق مناسب برای جلسه و تزئین آن با شرایط خاص مراجع / ۲. شناسایی مراجع و برقراری رابطه با ایشان / ۳. شناسایی و کاوش مشکل / ۴. راه حل، کاربرد / ۵. مهارت های مشاوره / ۶. انعکاس محتوا / ۷. انعکاس احساسات / ۸. شیوه های دیداری، شنیداری و احساسی / ۹. سؤال / ۱۰. خلاصه کردن / ۱۱. قالب گیری / ۱۲. مواجهه / ۱۳. مقابله با عقاید خود تجربه گر / ۱۴. بررسی و کشف گزینه ها / ۱۵. روش پایان دادن به جلسه مشاوره / ۱۶. آزمون های استاندارد، مصاحبه، پرسشنامه، گزارش شخصی، ارزیابی نیازها، تحلیل داده ها، تعیین اولویت ها

شیوه کار: مباحث پس از بیان نظری، در کارگاه های عملی اجراء می گردند.

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و مشارکتی)

شیوه ارزیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۰		۵			۵

منابع:

۱. فنون و روشهای مشاوره، تألیف دکتر عبدالله شفیع آبادی چاپ هشتم، انتشارات رز، ۱۳۷۶، تهران.
۲. اصول و فنون راهنمایی و مشاوره، تألیف یوسف اردبیلی انتشارات بینام.
۳. فنون راهنمایی نورث و تراکسلر، ترجمه دکتر بهاری، زرکش انتشارات دانشگاه تربیت معلم، تهران، ۱۳۵۵
۴. ارکان اساسی مشاوره، تألیف اسکات . تی مایر، ترجمه : یوسفعلی عطاری، ۱۳۷۶

منابع فرعی برای مشاوره :

۱. مشاوره، تألیف پرز، ترجمه دکتر باقر ثنائی ذاکر، انتشارات عطائی
۲. اصول راهنمایی تألیف شرتزر - استون ترجمه : دکتر علی شریعتمداری، دانشگاه اصفهان، ۱۳۵۴
۳. مفاهیم بنیادی و مباحث تخصصی مشاوره _ دیوید گلهارد _ ترجمه سیمین حسینیان _ نشر دیدار
۴. زمینه مشاوره و راهنمایی _ رابرت گیسون ماریان میشل _ ترجمه باقر ثنائی ودیگران
۵. نظریه های روان درمانی و مشاوره _ ریچارد اس شارق _ ترجمه مهرداد فیروز بخت _ موسسه خدمات فرهنگی رسا
۶. نظریه و کار بست مشاوره و روان درمانی _ جرالند کری _ ترجمه یحیی سید محمدی
۷. اصول راهنمایی و مشاوره سید احمد احمدی
۸. منابع اسلامی و دینی مرتبط با مشاوره و راهنمایی
۹. اصول راهنمایی تألیف شرتزر - استون ترجمه دکتر علی شریعتمداری دانشگاه اصفهان، ۱۳۵۴
۱۰. مشاوره و راهنمایی در مدارس تألیف سی اچ پاترسون، ترجمه یوسف اردبیلی، چاپ دوم انتشارات دهخدا . تهران ۱۳۵۱
۱۱. خدمات راهنمایی و مشاوره تألیف : دکتر عبدا . . . شفیعآبادی، انتشارات دانشگاه پیام نور، تهران ۱۳۷۶
۱۲. مقدمه ای بر مشاوره و رواندرمانی، تألیف دکتر سید احمد احمدی، چاپ ششم، انتشارات دانشگاه . اصفهان، ۱۳۷۶

عنوان درس: مدیریت و برنامه ریزی آموزشی

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری

پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی رشد (۲) (یا همزمان با آن)

هدف: آشنایی با نظریه ها و اصول مدیریت آموزشی و مبانی، اصول و روش های برنامه ریزی آموزشی.

سرفصل ها:

• مدیریت آموزشی

- کلیات و مفاهیم: تعریف مدیریت آموزشی، ضرورت و اهمیت مدیریت آموزشی، تفاوت مدیریت آموزشی با رهبری آموزشی
- اهداف مدیریت آموزشی
- ویژگی های مدیریت آموزشی
- وظایف اساسی مدیریت آموزشی: تصمیم گیری، نیازسنجی آموزشی، برنامه ریزی آموزشی، تامین و سازماندهی منابع و امکانات، آموزش و آماده سازی نیروی انسانی، ایجاد انگیزش در افراد سازمان آموزشی، برقراری روابط انسانی، نظارت و کنترل بر سازمان آموزشی و نیروهای انسانی آن

• برنامه ریزی آموزشی:

- کلیات: تعریف و ضرورت برنامه ریزی آموزش و تفاوت آن با برنامه ریزی درسی
- مبانی برنامه ریزی آموزشی (مبانی فلسفی، روان شناختی و اجتماعی).
- اصول برنامه ریزی آموزشی: الف- اصول مقدماتی (هماهنگی، انطباق با نیازها و...)، ب- اصول عمومی (واقع بینی، استمرار، تغییر و تحویل، جامعیت، مشارکت و تعهد)
- مراحل و فرایند برنامه ریزی آموزشی (نیازسنجی، تدوین هدف ها، سازماندهی محتوا، ارزیابی)
- سطوح برنامه ریزی آموزشی (خرد و کلان)
- الگوهای و مدل های طراحی برنامه آموزشی
- الگوی ارزشیابی برنامه آموزشی

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

۱. رهبری و مدیریت آموزشی ؛ سید محمد میر کمالی
۲. مقدمات مدیریت آموزشی ؛ علاقه بند
۳. اصول اساسی برنامه ریزی آموزشی ؛ رالف و تایلر ، ترجمه ی علی نقی پور ظهیر
۴. مبانی برنامه ریزی آموزشی ؛ یحیی فیوضات
۵. برنامه درسی : نظرگاه ، رویکردها و چشم اندازها ؛ محمود مهر محمدی
۶. مبانی برنامه ریزی آموزشی ، برنامه ریزی درسی مدارس ؛ الف لوی ؛ ترجمه ی فریده مشایخ
۷. فرایند برنامه ریزی آموزشی ؛ گروه مشاوران یونسکو ، ترجمه ی فریده مشایخ

عنوان درس: مسائل جوانان و نوجوانان

تعداد واحد: ۲ نوع واحد: نظری پیشنیاز/همنیاز: روانشناسی رشد ۲ (یا همزمان با آن)

هدف: آشنایی با مسائل و مشکلات جوان و نوجوان و چگونگی حل آنها

سرفصل‌ها:

الف) مفاهیم و کلیات: ۱- تعریف جوانی و نوجوانی، ۲- تفاوت دوره نوجوانی و جوانی، ۳- ویژگیهای نوجوانی و جوانی از قبیل هویت یابی، استقلال طلبی، آرمان گرایی و...

ب) مسائل و مشکلات نوجوانی و راه حل های تربیتی و دیدگاه اسلام: ۱- مشکلات روانی (پرخاشگری، افسردگی، اضطراب و...)، ۲- مشکلات دینی (شک و تردید در مسائل اعتقادی، عدم انجام فرایض دینی و...)، ۳- مشکلات آموزشی (افت تحصیلی، بی رغبتی به درس و فرار از مدرسه و...)، ۴- مشکلات اجتماعی (ولگردی، فرار از خانه، تضاد در الگوها و...)، ۵، مشکلات اخلاقی (انحرافات اخلاقی، خود ارضایی، روابط دختر و پسر و...)،

ج) بلوغ و مسائل آن: ۱- انواع آن (بلوغ جسمی، بلوغ جنسی، بلوغ شرعی، بلوغ اجتماعی و...)، ۲- بحران بلوغ و پیامدهای آن، ۳- ضرورت و چگونگی آشنایی نوجوان با مسائل بلوغ

د) مسائل و مشکلات جوانان و راه حل های تربیتی و دیدگاه اسلام: ۱- مشکلات فکری و اعتقادی (دین گریزی، شبهات اعتقادی، عدم انجام فرایض دینی و...)، ۲- مشکلات اجتماعی (اعتیاد، سرقت، خودکشی و...)، ۳- مشکلات اخلاقی و جنسی (انحرافات اخلاقی، خود ارضایی، دوست دختر یا پسر و...)، ۴- مشکلات اقتصادی (شغل، مسکن، هزینه های ازدواج و...)،

ه) عوامل موثر در ایجاد مشکلات جوانان و نوجوانان: ۱- خانواده، ۲- محیط فرهنگی (مدرسه و...)، ۳- گروه های اجتماعی (گروه همسالان، دوستان و...)، ۴- رسانه ها و وسایل ارتباط جمعی.

و) اصول و روش های تربیتی در تعامل با جوانان: ۱- اصول و روش های ایجاد و تقویت رفتار، ۲- اصول و روش های تغییر و اصلاح رفتار

روش تدریس: تلفیقی (سخنرانی و پرسش و پاسخ)

شیوه ارزشیابی:

پایانی		میانی	فعالیت تکمیلی			فعالیت کلاسی
شفاهی	کتبی		خلاصه نویسی و ترجمه	سمینار	تحقیق	
	۱۷		۱			۲

منابع:

- ۷- بررسی مسائل تربیتی جوانان در روایات، سید علی حسینی زاده و محمد علی حاجی، پژوهشگاه حوزه و دانشگاه /
- ۸- بررسی مسائل جوانان، محمد سبحانی نیا، قم: بوستان کتاب، ۱۳۸۶. /
- ۹- مسائل نوجوانان و جوانان، محمد خدایاری فرد، تهران: انجمن اولیا و مربیان، ۱۳۷۷. /
- ۱۰- شیوه جذب جوانان و نوجوانان در قرآن و حدیث، غلامرضا متقی فرد، نشر عابد، ۱۳۸۰. /
- ۱۱- مسائل مربوط به اوقات فراغت جوانان، مرتضی کتبی، دانشگاه تهران. /
- ۱۲- حکمت نامه جوان، محمد محمدی ری شهری، قم: دارالحدیث. /
- ۱۳- دنیای نوجوان، محمدرضا شرفی، تهران: تربیت، ۱۳۷۴. /
- ۱۴- روانشناسی نوجوانان و جوانان، دکتر سید احمد احمدی. انتشارات ۱۳۶۸. /
- ۱۵- شناخت و درمان مشکلات نوجوانان و جوانان دکتر عبدالله شفیعآبادی، /
- ۱۶- تغییر دادن رفتار کودکان و نوجوانان نوشته کرومبولتر، ترجمه دکتر یوسف کریمی.

عنوان درس: پایان نامه

تعداد واحد: ۴ نوع واحد: عملی

پیشنیاز/همنیاز: کارگاه پایان نامه نویسی همراه با گذراندن ۷۰ واحد درسی

هدف: بکارگیری آموزه های دوران تحصیل و ارائه آن در قالب یک تحقیق علمی

دانش پژوه موظف است پس از گذراندن واحد های درسی، پژوهشی جامع و روشمند همراه با نقد و بررسی علمی در یکی از موضوعات آموزشی و تربیتی با رویکرد اسلامی زیر نظر استاد راهنما ارائه دهد و در جلسه ای در حضور هیئت داوران از آن دفاع نماید.